

แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ที่ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเรียบเรียงมี
ขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของหลักสูตร
2. ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้
3. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร
4. การเตรียมการใช้หลักสูตร
 - 4.1 การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 4.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร
 - 4.3 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
5. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆภายในโรงเรียน
 - 5.1 การเตรียมบุคลากรและการจัดครูเข้าสอน
 - 5.2 การจัดบริการเอกสารหลักสูตร วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน
 - 5.3 การจัดตารางสอน
 - 5.4 การเตรียมอาคารสถานที่ในการสอนฝึกปฏิบัติ
 - 5.5 การนิเทศการสอน
5. การสอนของครู
 - 6.1 การวางแผนการสอน
 - 6.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิควิธีสอน
 - 6.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 6.4 การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน
7. หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
8. การขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 งานวิจัยภายในประเทศ

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายของหลักสูตร

สมิตรี คุณานุกร (2518) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรในระดับชาติและหลักสูตรในระดับโรงเรียนไว้ว่า

หลักสูตรระดับชาติ หมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้

หลักสูตรในระดับโรงเรียน หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดเอาไว้

สงัด อุทรานันท์ (2530) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง เอกสารที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อระบุถึงแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หรือ สถาบันการศึกษา

อัครัง บัวศรี (2531) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า "หลักสูตร" หมายถึง รายวิชา หรือ เนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียน" ซึ่งเป็นความหมายตามทัศนะเดิม ส่วนความหมายตามทัศนะใหม่ ที่อัครัง บัวศรี ได้รวบรวมจากแนวความคิดของนักการศึกษา ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ สรุปความหมายของหลักสูตรได้ว่า "หลักสูตร" หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

วิชัย ดิสสระ (2535) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า เป็นเนื้อหาวิชาที่ประมวลประสบการณ์ของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ทั้งยังได้สรุปความหมายของหลักสูตร จากความคิดเห็นของนักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศไว้เป็นข้อๆ น่าสนใจ ดังนี้

หลักสูตร คือ

1. กลุ่มวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียน ภายใต้คำแนะนำของโรงเรียน
2. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ในการเรียนทั้งมวล ที่นักเรียนพึงได้รับจากโรงเรียน

3. การจัดรายวิชาทั้งหมด กิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งนักเรียนได้รับภายใต้การดูแลแนะนำของโรงเรียน ไม่ว่าจะกิจกรรมหรือประสบการณ์นั้นจะเป็นในหรือนอกโรงเรียน
4. เชื้อของความตั้งใจเกี่ยวกับโอกาสในการจัดให้คนได้รับการศึกษา ร่วมกับคนอื่นและสิ่งอื่น ๆ ในระยะเวลา เนื้อหา ที่จัดไว้อย่างแน่นอน
5. ประสบการณ์ทุกอย่างที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน
6. ประมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้แก่นักเรียน เนื้อหาวิชา ทักษะคิด แบบพฤติกรรม กิจวัตร สิ่งแวดล้อม เมื่อประมวลกันเข้าแล้วก็จะ เป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็ก
7. ประกอบด้วย แม่บท เอกสารและวัสดุอุปกรณ์การเรียน กิจกรรมการเรียนและการประเมินผล
8. โปรแกรมการศึกษาซึ่งประกอบไปด้วย โปรแกรมการเรียน โปรแกรมกิจกรรม โปรแกรมแนะแนว
9. คือมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลาย ที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อใช้ภายในหรือภายนอกสถานศึกษา โดยคาดหวังให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุป หลักสูตร หมายถึง เอกสารแม่บทที่ประมวลเนื้อหาสาระ กิจกรรม และประสบการณ์ต่างๆ รวมถึงการวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นมีพัฒนาการตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การนำหลักสูตรไปใช้

ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้

ธำรง บัวศรี (2504) กล่าวถึงการนำเอาหลักสูตรไปใช้ว่า หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอนสำหรับสอนเป็นประจำทุกวัน

สมิทร คุณานุกร (2518) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครู นำเอาโครงการของหลักสูตร ที่เป็นรูปเล่มเหล่านั้นไปปฏิบัติให้เกิดผลรวมถึงการบริหารงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถ

สอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด หัวใจของการนำเอาหลักสูตรไปใช้คือ การสอน บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้คือ ครู

การนำเอาหลักสูตรไปใช้ คือการเอาสาระต่างๆ จากหลักสูตรแม่บท ไปปรับใช้หรือนำไปปฏิบัติให้เกิดผล ตามจุดมุ่งหมายต่างๆที่หลักสูตรแม่บทกำหนด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้น ผู้ที่มีบทบาทในการนำหลักสูตรไปใช้ คือ ผู้บริหาร และครู

การนำหลักสูตรไปใช้รวมถึงกิจกรรม 3 กิจกรรม คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆภายในโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นไปโดยสะดวก และมีประสิทธิภาพ
3. การสอนของครู

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของหลักสูตร เป็นการนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ คือ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครู นำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่ม ไปปฏิบัติให้บังเกิดผล รวมถึงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

อำนาจ อเขต (2533) ให้ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การจัดการให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรปฏิบัติกิจกรรมทั้ง 3 ประการ คือ

1. การส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้
2. การบริการวัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตร
3. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

เซเลอร์ เจ. กาเลน และ วิลเลียม เอ็ม อเล็กซานเดอร์ (Saylor J. Galen and William M. Alexander, 1966) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ความสำเร็จของหลักสูตรขึ้นอยู่กับขั้นตอนของการใช้หลักสูตร หลักสูตรที่ออกแบบมาอย่างดี จะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของแผนหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ดังนั้น การนำหลักสูตรไปใช้ก็คือ การที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร นำเอาหลักสูตรที่เขียนขึ้นเป็นรูปเล่ม ไปปฏิบัติ ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนให้เกิดผลตามที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนด รวมถึงการจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการนำหลักสูตรไปใช้ด้วย

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

สังัด อูหรานันท์ (2527) กล่าวถึงบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ว่า ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรอื่นๆ ดังนี้

นักวิชาการ ได้แก่ศึกษานิเทศก์ หรือนักวิชาการที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และดำเนินการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2. ทำการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในหน่วยงานที่ใช้หลักสูตร

3. ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยให้บริการวัสดุหลักสูตร และให้กำลังใจแก่ครูในการนำหลักสูตรไปใช้

ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีบทบาทในการส่งเสริมการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อย่างชัดเจน

2. ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่างๆแก่ครู

3. ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

4. กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่นการจัดอบรม

สัมมนา เป็นต้น

5. ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

หัวหน้าหมวดวิชาหรือหัวหน้าสาขาวิชา ควรจะดำเนินการส่งเสริมการใช้หลักสูตรดังนี้

1. ศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบ

อย่างชัดเจน

2. ช่วยวางแผนและจัดทำแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่ตนเอง

รับผิดชอบ

3. จัดหาวัสดุหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และให้บริการแก่ครูคนอื่นที่อยู่ใน

สายเดียวกัน

4. ดำเนินการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ

5. ทำการประสานงานการใช้หลักสูตรกับหมวดวิชาอื่น เพื่อให้การใช้หลักสูตร

ในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ครูผู้สอน ในฐานะเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง มีส่วนในการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อย่างชัดเจน

2. ปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น
 3. ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ใช้อยู่
 4. พยายามคิดค้นวิธีการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สำหรับการใช้นักศึกษ
บุคลากรอื่นๆ ได้แก่ บรรณาธิการ นักเทคโนโลยีทางการศึกษา นักวัดผล นักแนะแนว
ต่างก็มีบทบาทในการสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้
1. ปฏิบัติงานในหน้าที่ตนเองรับผิดชอบอย่างเต็มที่
 2. ให้ความช่วยเหลือ หรือให้บริการแก่ครูผู้ใช้นักศึกษอย่างเต็มที่

กิติมา ประติติลล (2532) กล่าวถึงบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตร
ไปใช้ว่า ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียนดังนี้
ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารกับการบริหารวิชาการ เป็นส่วนสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้
มีหลักการสำคัญที่จะต้องนำไปปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1. จัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือนโยบายหลัก
2. การบริหารงานวิชาการมุ่งการร่วมมือกันทำงาน
3. ควรจะกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
4. ควรส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
5. ริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ
6. ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่นมากกว่าการสอนคนอื่น
7. มีการให้ขวัญ กำลังใจในการทำงาน
8. ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
9. ให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบ
10. ติดตามและประเมินผลงาน

การบริหารวิชาการ และกระบวนการในการบริหารวิชาการ มีรายละเอียด
ของแต่ละงาน ดังนี้

1. พิจารณาหลักสูตรที่ใช้อยู่โดยรอบคอบ
2. พิจารณาแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบดูว่ามีเนื้อหาตรงตามหลักสูตร
เพียงใด
3. ในกรณีที่มีโครงการสอนอยู่แล้ว ควรร่วมกันพิจารณาโครงการสอนถึงความ
เหมาะสม และความสมบูรณ์ของโครงการสอน
4. พิจารณาข้อสอบวิชาต่างๆที่เคยสอบมาแล้ว

5. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงแบบเรียน และวิธีการสอน ให้เหมาะสม โดยการจัดให้มีการปฐกฐาในด้านวิชาการ โดยเฉพาะ เรื่องวิธีสอนให้ครูมุ่งเป็น ครังคราว

6. กำหนดให้ครูในโรงเรียนผลิตเปลี่ยนแปลงกันบรรยายพิเศษ ในการประชุม นักเรียน หรือ เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายวิธีเรียนให้แก่ นักเรียน

7. ควรนำผลทดสอบของแต่ละวิชามาวิเคราะห์ทุกสิ้นปี

8. ควรชักจูงให้ครูทุกคนอ่านหนังสือหรือตำราต่างๆ เป็นประจำ

9. ควรมีการประชุมครู เพื่ออภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการสอนและการเรียนของ นักเรียน

10. ผู้บริหารควรไปเยี่ยมห้องเรียนของคณะครูบ้าง

11. ชักจูงให้ครูที่มีชั่วโมงว่าง ไปนั่งดูเพื่อนครูด้วยกันสอน

12. ควรจัดสัมมนาครูทั้งโรงเรียน ในระหว่างปิดภาคเรียนเสียบ้าง

13. ส่งครูไปอบรม ร่วมกับหน่วยงาน หรือสถาบันต่างๆ ตามความเหมาะสม

กระบวนการในการบริหารวิชาการ มีดังนี้

1. วางแผนก่อนดำเนินงาน

2. ขั้นตอนการจัดดำเนินการ

2.1 งานที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

2.2 งานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ

2.3 งานเกี่ยวกับบริการ

3. ขั้นส่งเสริมและควบคุมงานวิชาการ

3.1 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ

3.2 ส่งเสริมงานวิชาการและจัดบรรยายภาคทางวิชาการ

3.2.1 จัดตั้งคณะทำงาน

3.2.2 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรม ชุมแม่ขึ้น

3.2.3 ส่งเสริมให้มีการจัดทำหนังสือ เอกสารเผยแพร่

3.2.4 ส่งเสริมให้ครูได้มีความรู้และวุฒิสูงขึ้น

3.2.5 การเรียนในห้องเรียนควรจัดให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย

ของโรงเรียน

กิติมา ปริติติลล (2532) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการทำแผนงานทางวิชาการว่า
ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมเกี่ยวกับการวางแผนงานทางวิชาการของโรงเรียน
2. จัดแบ่งงานด้านวิชาการออกเป็นด้านๆ เช่น หลักสูตร การเรียนการสอน สื่อ เป็นต้น
3. ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. จัดวางแผนปฏิบัติ
5. จัดทำขั้นตอนในการปฏิบัติงานของแต่ละงานไว้อย่างละเอียด อาจจะทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เป็นต้น

ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ ดังนี้

1. วางโครงการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน และรับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน

2. ควบคุมดูแลการจัดตารางสอน
3. จัดให้มีการจัดทำโครงการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรและปรับปรุงให้ใช้ได้

อยู่เสมอ

4. ร่วมมือกับหัวหน้าหมวดวางแผนนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยทั่วไป
5. อบรมชี้แจงให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติทางวิชาการ เกี่ยวกับการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผล

6. จัดทำคู่มือครูและคู่มือการเรียนของนักเรียน
7. จัดให้มีโครงการในกิจกรรมทางวิชาการ
8. พิจารณานั่งสื่อแบบเรียน คู่มือ อุปกรณ์ต่างๆ และจัดให้มีเอกสารประกอบความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

9. เสนอแนะในการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชา
10. จัดสรรและควบคุมเงินที่จะใช้ในทางวิชาการ
11. ควบคุมการจัดซื้อ จัดเก็บรักษา และการใช้อุปกรณ์
12. เสนอความคิดเห็นแก่ผู้บริหารในการพิจารณาความดีความชอบของครูในด้านวิชาการ

นอกจากนี้ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ยังสามารถที่จะช่วยครูผู้สอนในด้านต่างๆอีกด้วย ดังนี้

1. เลือกจุดประสงค์ในการเรียน
2. ช่วยครูผู้สอนเลือกเนื้อหาที่จะนำไปสอน

3. ช่วยครูเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม
4. ช่วยครูเลือกอุปกรณ์การสอน
5. ช่วยครูเลือกกิจกรรมการเรียนรู้
6. ช่วยครูเลือกกลวิธีในการวัดผล

หัวหน้าหมวดวิชา มีหน้าที่ ดังนี้

1. วางแผนการสอนเป็นระยะร่วมกับครูในหมวดวิชา ให้เป็นไปตามหลักสูตร
2. ให้คำแนะนำหรือชี้แจงครูในหมวดเรื่องหลักสูตร การสอน หนังสือแบบเรียน การใช้อุปกรณ์การสอน วิธีสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในหมวดวิชาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปตามโครงการและจัดครูสอนแทนในกรณีที่มีผู้บริหารมอบหมาย
4. ประชุมครูในหมวดวิชาโดยสม่ำเสมอ เพื่อเสนอแนะให้คำปรึกษา หรือช่วยแก้ปัญหาในด้านวิชาการ
5. ส่งเสริมให้ครูในหมวดได้เข้ารับการอบรม เพื่อให้ความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ
6. จัดทำ สร้าง ดัดแปลง อุปกรณ์ ใหม้ใช้ในการสอนวิชาในหมวดนั้นๆ พร้อมทั้งดูแลห้องประจำวิชา
7. ประสานงานกับหัวหน้าหมวดวิชาอื่น ศึกษานิเทศก์ และสถาบันอื่นที่จะให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ หรืออุปกรณ์ต่างๆ
8. จัดนิทรรศการ สาธิตกิจกรรม สนับสนุนการจัดตั้งชุมนุมทางวิชาการ
9. จัดทำข้อสอบวัดผล ควบคุมการวัดผลให้เป็นไปตามระเบียบวัดผล
10. ประเมินผลการเรียนการสอนในหมวดวิชา สรุปรายงานปฏิบัติงาน และเสนอข้อคิดเห็นของครูในหมวด ต่อผู้บริหาร
11. เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหมวดและโรงเรียน
12. เสนอผลงานของครูในหมวดต่อผู้บริหาร เพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบ

ครูผู้สอน มีหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำโครงการสอนให้สมบูรณ์ มีความชัดเจนในเป้าประสงค์มีเนื้อหาสมบูรณ์ และมีการประเมิน แก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
2. การเตรียมการสอน เตรียมการสอนในเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร โดยมีลำดับขั้นตอนตามหลักการ

3. การเตรียมอุปกรณ์ให้ตรงตามจุดประสงค์ ง่าย ประหยัด สามารถแก้ไข
ดัดแปลงใช้ได้หลายๆโอกาส

4. ดำเนินการสอน โดยวิธีการตามลำดับชั้นศึกษาการใช้อุปกรณ์ ใช้กับ
บทเรียนและเหมาะสมกับเวลา เก็บรักษาไว้ให้ดี มีการประเมินผลตามกระบวนการเรียนการสอน
อยู่เสมอ

5. การออกข้อสอบ อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์การวัดผล

6. งานธุรการของข้อสอบ ออกข้อสอบให้เสร็จทัน จัดพิมพ์ข้อสอบตามกำหนด
ตรวจข้อสอบทันเวลา รักษาความลับ

7. เสียสละเวลาในการสอนซ่อมเสริม

8. ควบคุมชั้นเรียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอยู่เสมอ

9. รักษาเวลาในการเข้าสอนและออกจากห้องสอน

10. หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอๆ

11. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

12. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงานของตน ให้ดียิ่งขึ้น เสนอวิธีที่ดีในการที่จะ
พัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

13. ตรวจงานเด็กและแก้ไขข้อบกพร่องอยู่เสมอ

ผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่สามารถช่วยให้หลักสูตรประสบผลสำเร็จได้ ด้วยการ
สนับสนุน ต่อไปนี้

1. ไม่เร่งรัดให้โรงเรียนสอนหนังสือ แต่ให้โรงเรียนฝึกนักเรียนให้ทำงาน
ร่วมกัน เล่นและทำงานให้เกิดความพร้อมในด้านต่างๆ

2. สนับสนุน ช่วยเหลือในการจัดอุปกรณ์ วัสดุให้แก่โรงเรียน เพื่อนำไปใช้ในการ
การปฏิบัติงานของผู้เรียน

3. แสดงความสนใจในการเรียนของผู้เรียน ด้วยการซักถามผลการเรียน ช่วย
เสนอแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานต่างๆเอง

4. สนทนากับครู เพื่อร่วมมือในการพัฒนาการด้านต่างๆของผู้เรียน

5. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม
ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี และการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา

วิชัย ดิสสระ (2535) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำ
หลักสูตรไปใช้ที่สำคัญ คือ การเตรียมครู บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน และ การสอนของครู

1. การเตรียมครู

การเตรียมครูหรือการฝึกหัดครูให้กับโรงเรียนทุกระดับ จะมีคุณภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับหลักสูตรของสถาบันการฝึกหัดครู ที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรมการฝึกหัดครู และกรมอาชีวศึกษา ซึ่งทั้ง 3 หน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตครูให้กับโรงเรียน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นครู และหลักสูตรของการผลิตครูด้วย

ก. การคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นครู สถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้อง จะต้องหาวิธีการที่จะคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาศึกษา ให้ได้บุคคลที่มีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างดี และมีความสนใจหรือมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เข้ามาศึกษาในสถาบัน จะทำให้ได้ครูที่ผลิตออกมา มีคุณภาพและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูด้วย

ข. หลักสูตรการผลิตครู ควรเป็น

1. เป็นหลักสูตรที่ยึดสมรรถภาพของครูประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเป็นหลัก
2. เป็นหลักสูตรที่อาศัยลักษณะงานของครูประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเป็น

แนวทาง

3. เป็นหลักสูตรที่จัดประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเน้นการปฏิบัติเพื่อเป็นเครื่องนำทาง ไปสู่ความเข้าใจในทฤษฎีและการประยุกต์

4. เป็นหลักสูตรที่ประสมประสานความรู้ เทคนิควิธี คุณลักษณะและเจตคติ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานครู

5. เป็นหลักสูตรที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนในแต่ละงานจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบริหารหลักสูตร เป็นแกนนำในการใช้หลักสูตร โดยมีผู้ช่วยฝ่ายต่างๆ หัวหน้าหมวดวิชา ครู อาจารย์ และหน่วยงานอื่นๆที่เสริมการบริหารหลักสูตร เช่น กรรมการบริหารโรงเรียน กรรมการบริหารวิชาการ กรรมการประเมินผล เป็นต้น

ผู้บริหารโรงเรียนจะนำหลักสูตรไปใช้ โดยผ่านการดำเนินงานของคณะกรรมการต่างๆของโรงเรียน กล่าวโดยสรุปแล้วคณะกรรมการต่างๆ จะดำเนินการดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน
2. จัดทำแผนหลักสูตรของโรงเรียน โดยมีหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

เป็นแม่บท

3. ร่วมกันกำหนด จัดทำ และเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในแผนการใช้

หลักสูตรนั้น

4. กำหนดแนวปฏิบัติการเรียนการสอนตลอดแผน

5. ร่วมกันกำหนด จัดหา หรือส่ง เสริมการ ได้มาซึ่งสื่อการเรียนการสอน แต่ละวิชา
6. จัดหาแหล่งเสริมความรู้ ประสบการณ์การเรียนการสอน เช่น ห้องสมุด ศูนย์กลางการเรียนรู้ หนังสือ วารสาร โสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น
7. การทำโครงการปรับปรุงคุณภาพครูประจำการ

3. การสอนของครู

ครูจะมีคุณภาพหรือไม่ั้น ส่วนหนึ่งมาจากกระบวนการผลิตครูของสถาบันการผลิตครู และเมื่อเป็นครูแล้ว ครูจะนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องทำอย่างไร

การทำที่ครูจะนำเอาหลักสูตร ไปใช้ในห้องเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูจำเป็นจะต้องทำแผนการเรียนการสอน หรือแผนกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ในคู่มือหลักสูตรของโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอนของครูที่ผ่านมา เป็นเครื่องกำหนดให้มีทางเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนหลายๆทาง

พฤติกรรมของครูในชั้นเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการเรียนการสอน และส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาโดยตรง ครูต้องเลือกใช้วิธีสอนต่างๆอย่างตรงจุดมุ่งหมาย และเหมาะสมกับสภาพการเรียน

ยุทธศาสตร์สำคัญในการปฏิบัติงานของครู คือ ค้นหาข้อบกพร่องของผู้เรียน หาวิธีใหม่ๆในการพัฒนา และใช้วิธีการนั้นๆจนเกิดผลดี ซึ่งมีแนวดำเนินการดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนทุกคนเรียนรู้ได้ถ้าครูจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสม
2. วิเคราะห์หาจุดที่จะพัฒนาของผู้เรียน โดยการเปรียบเทียบความสามารถที่ควรจะเป็นและความสามารถที่เป็นอยู่ เพื่อกำหนดความสามารถที่จะพัฒนาผู้เรียนทั้งชั้นและรายบุคคล
3. แสวงหา คัดเลือกวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถที่จะพัฒนา
4. ลงมือปฏิบัติการสอนด้วยกลวิธีหลากหลายให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มากกว่าการฟังและการอ่านเพียงอย่างเดียว
5. ตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นระยะๆ เพื่อหาทางเร่งและปรับปรุงความก้าวหน้าของผู้เรียน
6. นำผลงานของผู้เรียน ไปเสนอในที่ประชุมต่างๆอย่างภาคภูมิใจ

อำนาจ อุเทศ (2535) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ว่า นอกจากบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน นักวิชาการ และครูผู้สอนแล้ว จำเป็น

ต้องอาศัยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมต้นสังกัด เขตการศึกษา สำนักงาน
เกี่ยวกับการศึกษาในระดับจังหวัดอำเภอ และศูนย์วิชาการ หน่วยงานเหล่านี้ต้องทำหน้าที่กระตุ้น
ยั่วยุ สนับสนุน ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่โรงเรียนและครูตามขั้นตอน ดังนี้

1. กระตุ้น ยั่วยุ ท้าทาย ให้โรงเรียนและครูตระหนักที่จะพัฒนาคุณภาพ โดย
การเสนอภาพความแตกต่างระหว่างสิ่งที่จะเป็น สิ่งที่เป็นอยู่ในโรงเรียน และครูประเมิน
ความแตกต่างของคุณภาพผู้เรียน
2. บริการเครื่องมือ และวิธีการในการวิเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย
จุดประสงค์ และจุดที่จะพัฒนา
3. บริการ เสนอแนะ เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานการสอนและการปฏิบัติใน
โรงเรียนตามความจำเป็น
4. กระตุ้น ท้าทาย การได้ปฏิบัติจริงของโรงเรียนและครู ให้โรงเรียนและครู
ร่วมกันประเมินการปฏิบัติจริง
5. ท้าทาย ร้องขอ ให้โรงเรียนเสนอคุณภาพของผู้เรียน และประเมินเทียบกับ
จุดประสงค์ของหลักสูตร
6. นำผลงานของ โรงเรียนและครูไปเผยแพร่ในโอกาสต่างๆ และให้กำลังใจ
โดยการเยี่ยมชม

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตร ไปใช้นั้นมีหลาย
ฝ่าย นับตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานต้นสังกัด นักวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน
ประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนระบบการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาเป็นครู และ หลักสูตรการผลิตครู
ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตร ไปใช้ดังกล่าว จะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างมี
ประสิทธิภาพและประสานสอดคล้องกัน จึงจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

ดังนั้น เพื่อให้การนำหลักสูตร ไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ โรงเรียนจะต้องมีการ
เตรียมการ วางแผน เพื่อการนำหลักสูตร ไปใช้ ตลอดจนดำเนินการนำหลักสูตร ไปใช้ตาม
แผนงานที่วางไว้ ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

การเตรียมการใช้หลักสูตร

ก. การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร

สจวร์ต เพียร์ชอบ (2531) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรไว้ว่า ทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียนจะต้องศึกษาหลักสูตรแม่บท และเอกสารประกอบหลักสูตรอื่นๆ ให้เข้าใจ ตลอดจนศึกษาวิธีการที่จะนำเอาหลักสูตรทั้งวิชาบังคับ และ วิชาเลือก ไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน หรือการเข้ารับการอบรมสัมมนา เป็นต้น และให้แนวคิดเกี่ยวกับการที่ครุภาษาไทยจะสอนภาษาไทยได้ดี มีประสิทธิภาพนั้น ครูจำเป็นจะต้องเข้าใจจุดประสงค์และเนื้อหาวิชาที่ตนสอนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ก่อนจะสอนวิชาภาษาไทย ควรดำเนินการดังนี้

1. อ่านจุดประสงค์และเนื้อหาวิชา ตามที่ปรากฏในหลักสูตรให้เข้าใจ
2. เขียนรายละเอียดของเนื้อหาโดยแยกเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน
3. เขียนจุดประสงค์รายวิชาที่จะสอนว่าต้องการให้เกิดอะไรกับผู้เรียน
4. ศึกษาหนังสือเรียน
5. ศึกษารายละเอียดของเนื้อหา จากหนังสืออุเทศ และแหล่งวิชา เพื่อให้ความรู้

กว้างขวาง

6. ปรับจุดประสงค์และเนื้อหาของแต่ละวิชา ให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละท้องถิ่น
- นอกจากนั้น ยังต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัสดุหลักสูตรวิชาภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วย วัสดุหลักสูตร เอกสารหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ต่างๆ

ดังนั้น การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำเป็นจะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ โดยศึกษาให้เข้าใจถึงจุดประสงค์ และเนื้อหาวิชาจากเอกสารหลักสูตร ตำราต่าง ๆ ตลอดจนทำความเข้าใจ เกี่ยวกับ วัสดุหลักสูตร อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน

ข. การวางแผนการใช้หลักสูตร

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป.) กล่าวถึงการวางแผนการใช้หลักสูตรว่าครูใหญ่และกรรมการโรงเรียนจะต้องศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการสอนครั้งนี้ มีเป้าประสงค์ที่แท้จริงคืออะไร และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

เพียงไร การนำหลักสูตรมาปรับใช้นั้น ทางโรงเรียนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง วัสดุประกอบหลักสูตรและแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่จะนำเข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาหลักสูตรนั้นจะจัดหาได้อย่างไรและโดยวิธีใด งบประมาณ อาคารสถานที่ พอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรในการใช้หลักสูตรจะนำโดยวิธีใด จึงจะให้เข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ได้กล่าวถึงการวางแผนการใช้หลักสูตรไว้ว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

1. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
2. การเตรียมงบประมาณ
3. การเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร
4. วัสดุหลักสูตร
5. การบริการสนับสนุนและอาคารสถานที่
6. ระบบบริหารหลักสูตรของสถาบันการศึกษา
7. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้สอน
8. การประเมินผลและติดตามการใช้หลักสูตร
6. เขียนจุดประสงค์และเนื้อหาวิชา ให้เหมาะสมกับนักเรียน ในแต่ละท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาแนวคิดข้างต้นจะเห็นว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรนั้น ผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการในโรงเรียนมีหน้าที่ดำเนินการ โดยการวิเคราะห์หลักสูตรว่ามีเป้าประสงค์ที่แท้จริงคืออะไรแล้วนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ซึ่งจะต้องคำนึงถึงการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้ง บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ การจัดการ บริการ สนับสนุน การประเมินผล และ ติดตามการใช้หลักสูตร

ค. การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535) กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรว่า โรงเรียนควรดำเนินการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนที่ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจ และเจตคติที่ดีให้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยชี้แจงให้ทราบถึงหลักสูตร แผนการเรียน การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน รวมทั้งคุณลักษณะและผลปลายทางที่นักเรียนจะได้รับเมื่อจบหลักสูตร ส่วนความสามารถพิเศษและคุณวุฒิของครูในโรงเรียน และความ

ช่วยเหลือและบริการต่างๆที่โรงเรียนจะจัดให้แก่ นักเรียน ก็เป็นสิ่งที่ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง และนักเรียนทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกเรียนต่อไป วิธีการประชาสัมพันธ์ อาจ จะจัดได้หลายวิธี ดังนี้

1. ประชุมผู้ปกครองนักเรียน กรรมการศึกษา และประชาชน
2. ทำป้ายประกาศโฆษณา
3. แจกเอกสาร แผ่นพับ
4. การเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล ไปยัง โรงเรียนอื่น
5. การใช้เสียงตามสาย
6. การเยี่ยมบ้านนักเรียน
7. การบอกกล่าวเล่าต่อ

อ้าง บัควรี (2532) กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรว่า เป็นการดำเนินการ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้เข้าใจถึงรายละเอียดของหลักสูตรใหม่ เพื่อที่จะได้ปรับตัว และแก้ไขวิธีการทำงาน หรือปฏิบัติการเพื่อให้หลักสูตรบรรลุผล

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร อาจจะทำได้หลายรูปแบบ เช่น การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ การใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น นอกจากนี้ การประชุม การสัมมนา ก็อาจจะนำมาใช้ได้ ในโอกาสอันควร การที่จะใช้วิธีการประชาสัมพันธ์อย่างไร แก่ผู้ใดและเป็น จำนวนกี่ครั้ง เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาเป็นรายๆไป อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง ทราบ คือ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นคืออะไร จะมีประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไร และจะมีผลต่อบทบาทและหน้าที่ของเขาอย่างไร

อำนาจ อุเทศ (2535) กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรว่า เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะขาดเสียไม่ได้ เพราะการประชาสัมพันธ์ เป็นวิธีการที่จะสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทุกฝ่ายจะได้ทราบว่าหลักสูตรที่ปรับใหม่นั้น ปรับจุดไหน บ้าง มีจุดเน้นอย่างไรบ้าง และมีวิธีการใช้หลักสูตรอย่างไร ถ้าทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันดีแล้ว พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ และยินดีให้การสนับสนุนตามบทบาทและหน้าที่ของตน

หลักสูตรที่ปรับปรุงมีจุดเน้นที่สำคัญ สมควรที่ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ควรได้รู้ และเข้าใจตรงกัน คือ

1. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการ
2. เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ
3. สนองความต้องการของท้องถิ่น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535)

ดังนั้นบทบาทและหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำจุดเน้นของหลักสูตรฉบับปรับปรุงไปประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ทุกฝ่ายได้ทราบตรงกัน อาจจะดำเนินการ ดังนี้

1. จัดประชุมชี้แจง อบรม
2. จัดทำเอกสาร คู่มือประเภทต่างๆ
3. วิดีโอเทป
4. จัดระบบการนิเทศภายใน
5. การใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องช่วยประชาสัมพันธ์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

บุญมี เพรยออด (ม.ป.ป.) ได้ให้แนวคิดว่า การที่เราจะประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใดจะต้องกลั่นกรองอย่างดีที่จะทำให้ผู้รับเกิดความสนใจและติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ

จะเห็นได้ว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตร คือ การที่โรงเรียนดำเนินการ เพื่อที่จะสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจอันดีและตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เพื่อให้การดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพสูงสุด แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวิธีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรนั้นมีหลายวิธี แต่ละโรงเรียนสามารถเลือกดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตรด้วยวิธีการต่างๆตามความเหมาะสม

การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน

การที่หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายได้นั้น จำต้องมีปัจจัยหลายๆด้านมาเสริมดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การนำหลักสูตรไปใช้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรสำรวจปัจจัยและสภาพต่างๆของโรงเรียน ว่าเหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาปฏิบัติหรือไม่ ซึ่งปัจจัยต่างๆที่จะกล่าวถึง คือ

1. การเตรียมบุคลากรและการจัดครูเข้าสอน

อึ้ง อึ้ง (2532) กล่าวถึงการเตรียมบุคลากรว่า บุคลากรที่สำคัญที่จะต้องเตรียมได้แก่ ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักแนะแนว และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การเตรียมครูผู้สอน ผู้รับผิดชอบจะต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะในการใช้หลักสูตร เจตคติอันพึงมีต่อหลักสูตร ในด้านความรู้ ความเข้าใจ มีความหมายครอบคลุมตั้งแต่ นโยบายจุดมุ่งหมายการศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร

การเตรียมครูผู้สอนอาจจะทำได้หลายวิธี เช่น การจัดประชุมสัมมนา การอบรม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเฉพาะเรื่อง การประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดทักษะที่จำเป็น และสิ่งที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเอง คือทักษะในการสอน

2. การเตรียมศึกษานิเทศก์ และนักแนะแนวทางการศึกษา ต้องเตรียมเพื่อให้ทราบ และเข้าใจแจ่มแจ้งเกี่ยวกับนโยบาย จุดมุ่งหมายของการศึกษา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การเตรียมผู้บริหาร สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นผู้ใกล้ชิดกับครูผู้สอนมากที่สุดจะต้องเตรียมคือ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้มากยิ่งขึ้น เตรียมความสามารถที่จะวิเคราะห์ว่า ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติ ที่ครูจำเป็นต้องมี และที่ครูเป็นอยู่นั้น เป็นอย่างไรและจะช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาอย่างไร

สังต์ อูหรานันท์ (2527) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรและการจัดครูเข้าสอนไว้ว่า การเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรใหม่ อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การจัดประชุมชี้แจง การอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่ทางเอกสารและสื่อมวลชนชนิดต่างๆ การเตรียมบุคลากรควรดำเนินการหลายรูปแบบในหน่วยงานส่วนท้องถิ่นนั้น ผู้บริหารมีบทบาทในการจัดเตรียมบุคลากร โดยการส่งครูเข้ารับการอบรมซึ่งจัดโดยหน่วยงานต่างๆ บางครั้งโรงเรียนอาจจะจัดให้มีการประชุม หรือฝึกอบรมภายในกลุ่มโรงเรียน หรือในโรงเรียนเอง เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้ถูกต้อง ส่วนในด้านการจัดครูเข้าสอนนั้น โดยทั่วไปจะเป็นงานของผู้บริหารโรงเรียน การจัดครูเข้าสอนแต่ละแห่ง จำเป็นจะต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคนด้วย เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) ได้กล่าวถึงการจัดครูเข้าสอนในชั้นเรียนว่า แบ่งได้เป็น 3 แบบใหญ่ ๆ คือ

1. การจัดระบบครูประจำชั้น (Self Contained)
2. การจัดรูปแบบครูประจำวิชา (Departmentalized)

3. การจัดสอนแบบเป็นคณะ (Team Teaching)

สุจิต ฝ้ายรชอบ (2531) กล่าวว่าผู้บริหารควรคำนึงถึงความสำคัญของการจัดบุคลากรเข้าสอนในวิชาต่างๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถ และความกดดันของบุคลากร ถ้าครูไม่มีความกดดันในการสอนวิชานั้นๆ ก็ควรจะมีการจัดอบรมหรือส่งครูเข้ารับการอบรมตามความเหมาะสม

บุญมี เพรยรอด (ม.ป.ป.) ได้พูดถึงการจัดครูเข้าสอนควรคำนึงถึงการวัดประสพการณ์การเรียนรู้ โดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลัก พยายามจัดครูที่จะวัดประสพการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ครบถ้วน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ

กิติมา ปริติติลล (2532) กล่าวถึงการจัดครูเข้าสอนว่า เป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารที่จะรู้จักเลือกจัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับแต่ละวิชา แต่ละชั้นและแต่ละความสามารถของผู้เรียนนอกจากผู้สอนจะมีความสามารถในวิชาที่สอนแล้วต้องพิจารณา เทคนิควิธีสอน ความสามารถในการปกครองชั้นเรียน หลักการในการจัดครูเข้าสอน มีดังนี้

1. สสำรวจความพร้อมของโรงเรียนก่อนเปิดแผนการเรียน
2. กำหนดคุณสมบัติผู้สอนรายวิชาในแผนการเรียน
3. จัดตามความกดดันของครูผู้สอน คือจัดตามวิชาเอก วิชาโทที่เรียนมา จัดตามวิชาที่ครูมีความสนใจ หรือวิชาที่ครูมีประสบการณ์มาก่อน
4. แก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู โดยการจัดครูคนเดียวให้สามารถสอนได้หลายวิชา จัดครูฝ่ายสนับสนุนการสอนช่วยปฏิบัติการสอน และจัดคาบเรียนให้ตรงกัน
5. จัดให้บุคลากรภายนอกมาช่วยสอนในโรงเรียน
6. การจัดครูแทนเมื่อครูไม่มาทำการสอน
7. การใช้เงินบำรุงการศึกษาจ้างครูสอน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535) กล่าวถึงการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานว่าเป็นกิจกรรมสำคัญของผู้บริหารที่จะต้องพิจารณาจัดให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสนใจ ความกดดัน และความชำนาญพิเศษเฉพาะทางของบุคลากรแต่ละคน การเปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ควร มีครูผู้สอนที่มีความกดดันเฉพาะรายวิชา หากมีครูผู้สอนที่ตรงตามวิชาเอกก็เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง แต่หากไม่สามารถหาบุคลากรได้ตรงตามสาขาวิชาเอก ก็จะต้องมีการพิจารณาไปถึง

วิชาโทที่บุคลากรได้ศึกษามา ตลอดจนความกดดัน และความสนใจพิเศษของบุคลากรแต่ละคน โดยยึดหลักให้บุคลากรทำงานได้อย่างคล่องตัว มีขวัญกำลังใจในการทำงาน ทั้งยังต้องพิจารณากถึงคุณสมบัติอื่นๆของบุคลากรประกอบด้วย เนื่องจากนักเรียนระดับนี้เริ่มเข้าสู่ยุวรุ่นจะต้องพิจารณาคัดเลือกครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนให้รอบคอบ เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้น การพัฒนาบุคลากร เป็นเรื่องที่สำคัญ และจำเป็น เพราะการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นเรื่องใหม่ที่โรงเรียนเพิ่งจะเริ่มดำเนินการ การพัฒนาบุคลากรให้พร้อม ให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของหลักสูตร ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. ส่งเข้าอบรมตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัด และจัดอบรมเอง
2. ศึกษาดูงานจากโรงเรียนอื่น ๆ
3. จัดหาเอกสารส่งเสริมความรู้ให้ครูศึกษาค้นคว้า
4. จัดสื่อ โสตทัศนศึกษา เช่น วิทยุทัศน์เกี่ยวกับเทคนิคการสอนต่างๆให้ครูได้ศึกษา

ด้วยตนเอง

5. เชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชามาสอนนักเรียน โดยครูได้ฝึกปฏิบัติงานกับวิทยากรด้วยจนเกิดความชำนาญ สามารถนำความรู้และเทคนิควิธีไปใช้สอนนักเรียนต่อไปได้
6. จัดสัมมนาครูในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการปฏิบัติงาน
7. เชิญศึกษานิเทศก์หรือผู้ที่มีความรู้มานิเทศ

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า การเตรียมบุคลากรและการจัดครูเข้าสอน เป็นการเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ให้มีความพร้อมที่จะใช้หลักสูตร ทั้งในด้านความรู้ทักษะและเจตคติ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในการเตรียมบุคลากรและการจัดครูเข้าสอน ซึ่งวิธีการในการที่จะเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรในโรงเรียน สามารถจะทำได้หลายวิธีเช่น การจัดส่งครูเข้ารับการอบรมสัมมนา การจัดอบรมครูที่โรงเรียนโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การประชุมชี้แจง การสนับสนุนให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม การจัดเตรียมเอกสาร ตำรา ให้ครูศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การพาครูไปศึกษาดูงาน ตลอดจนการสรรหาบุคลากรให้เพียงพอเป็นต้น ส่วนการจัดครูเข้าสอนนั้น ข้อสำคัญ ควรจัดครูเข้าสอนในวิชาต่างๆตามความรู้ ความสามารถ ความกดดัน และความพร้อมของครู

2. การจัดบริการเอกสารหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

สังัด อุทรานันท์ (2527) กล่าวถึงการจัดการหรือการบริหารวัสดุหลักสูตรว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานส่วนกลางซึ่งเป็นผู้พัฒนาหลักสูตร จะต้องดำเนินการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ถึงผู้ใช้ในโรงเรียนแต่ละแห่ง ให้ครบและทันภายในกำหนด เวลาทุกครั้ง ส่วนการจัดบริการหลักสูตรและสื่อต่างๆ ภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ควรได้จัดทำ หรือจัดหาแหล่งวิชาการต่างๆ ซึ่งจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และอำนวยความสะดวกแก่การนำหลักสูตรไปใช้ แหล่งวิชาการต่างๆนี้ ควรจะรวมไปถึง การใช้ประโยชน์จากบุคลากร และหน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ภายในโรงเรียนอีกด้วย

สุจิต เพียรชอบ (2531) ได้พูดถึงการจัดการด้านวัสดุหลักสูตรเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรผู้บริหารควรจัดการด้านวัสดุหลักสูตร คือ จัดหาหลักสูตร คู่มือหลักสูตร หนังสือเรียน และคู่มือหนังสือเรียน ทั้งวิชาบังคับ วิชาเลือก หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านนอกเวลา และหนังสืออุเทศสำหรับครูผู้สอน

อำนาจ อุเทศ (2533) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบริการวัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตร เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยทำให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุเป้าหมาย ฉะนั้นโรงเรียนจึงควรต้องจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อต่างๆให้ครบถ้วน วัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น

- ก. วัสดุ อาจแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
 1. วัสดุประเภทอุปกรณ์การสอนสำหรับครู
 2. วัสดุฝึกปฏิบัติสำหรับผู้เรียน

ข. เอกสารหลักสูตร เป็นเอกสารที่บอกแนวทางในการจัดการศึกษา และการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนให้บรรลุผล กรมวิชาการเป็นผู้ดำเนินการพิมพ์เผยแพร่ รายละเอียดได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

การบริการวัสดุเอกสารประกอบหลักสูตร จะบรรลุเป้าหมายต้องจัดการ ดังนี้

1. ครูวิเคราะห์และตรวจสอบความต้องการวัสดุ เอกสารประกอบหลักสูตรแล้วแจ้งให้โรงเรียนทราบ
2. โรงเรียนส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่ให้บริการได้แก่ อำเภอ จังหวัด สำหรับสิ่งที่จะต้องจัดซื้อ

3. โรงเรียนรวบรวมและวิเคราะห์ความต้องการของครู แยกประเภทเป็นสิ่งที่ต้องจัดหาและจัดซื้อ ส่วนสิ่งที่ต้องจัดหา ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน นวัตกรรมการสอนที่เป็นของท้องถิ่น ให้ส่งไปยังศูนย์วิชาการระดับกลุ่มโรงเรียน จังหวัด และ เขตการศึกษา

4. หน่วยงานที่ให้บริการ วิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการผลิต จัดทำ ตามความต้องการ แล้วนำไปบริการโรงเรียนหรือหน่วยปฏิบัติ

5. หน่วยงานตามข้อ 2.3 ส่งข้อมูลไปยังกรมวิชาการ เพื่อขอบริการในเรื่อง เอกสารหลักสูตร และความช่วยเหลือทางวิชาการ ในกรณีที่ไม่สามารถจัดบริการในหน่วยปฏิบัติได้

6. กรมวิชาการวิเคราะห์ข้อมูล และดำเนินการช่วยเหลือตามบทบาทหน้าที่

ดังนั้น การจัดบริการเอกสารหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนจึงถือว่าเป็นภาระหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบในส่วนกลางที่จะต้องดำเนินการบริการเอกสารหลักสูตร วัสดุประกอบหลักสูตร ตลอดจนสื่อการสอนที่จำเป็น ให้ถึงมือผู้ใช้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนให้ทันเวลาและเพียงพอต่อความต้องการในเบื้องต้น และในส่วนของโรงเรียนนั้นผู้บริหารโรงเรียนก็มีหน้าที่ที่จะดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ครูได้รับเอกสารหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนดำเนินการให้ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้นด้วย เช่น การสำรวจความต้องการของครูและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับสูงขึ้นไป การจัดอบรม การประชุมปฏิบัติการ การประชุมชี้แจง ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ห้องถิ่นเพื่อที่จะได้นำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นต้น

3. การจัดตารางสอน

สันต์ ธรรมบำรุง (2527) กล่าวถึงการจัดตารางสอน ว่า เป็นการกำหนดวิชาและเวลาที่จะใช้เรียนโดยละเอียดประจำวันตลอดสัปดาห์ ซึ่งประเภทของตารางสอนแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ตารางสอนแบบเต็มและตารางสอนแบบยืดหยุ่น ซึ่งตารางสอนแบบเต็ม มีรูปแบบ มักจำกัดให้ครูใช้วิธีการบรรยายเป็นหลักในการสอน และยังขัดต่อหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ในเรื่องของการใช้เวลาในการสนใจ หรือช่วงสมาธิของเด็กแต่ละวัยจะมีไม่เท่ากัน แต่ตารางสอนจะจัดเวลาเรียนแต่ละระดับเป็น 50-60 นาที ดังนั้นตารางสอนแบบยืดหยุ่นจึงเป็นตารางสอนที่จัดเพื่อใช้เวลาให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน

ประโยชน์ของตารางสอนแบบยืดหยุ่น

1. สามารถอำนวยความสะดวกให้ครูใช้เทคนิคการสอนได้ถึง 3 แบบ คือ การศึกษาด้วยตนเอง การศึกษาเป็นกลุ่มย่อย และการสอนแบบบรรยาย
2. ตารางสอนแบบยืดหยุ่นช่วยแบ่งเบาภาระของครูสะดวกแก่ฝ่ายบริหารในการติดตามผล
3. สามารถช่วยในการจัดการเรียนการสอนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนมากขึ้น
4. ช่วยให้ครูมีเวลาทำงานกับนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยได้มากขึ้น
5. ช่วยให้ครูมีส่วนในการบริหารการสอนได้มากขึ้น
6. ช่วยให้มีโอกาสใช้วิทยากรได้มากขึ้น
7. ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น

หลักการจัดตารางสอน

การจัดตารางสอนควรยึดหลักทั่ว ๆ ไป ดังนี้

1. ควรจัดคาบเวลาให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับลักษณะของ
กลุ่มวิชาและพัฒนาการของเด็ก
2. กำหนดคาบเวลาเรียนของแต่ละวิชาในกลุ่มเดียวกันให้ยืดหยุ่นได้
3. ต้องคิดเวลาเรียนที่เปิดเรียนจริงตลอดปีการศึกษา
4. ต้องศึกษาอัตราเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มวิชา แล้วจัดแบ่งเวลาออกเป็น
สัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา
5. จัดตารางจัดวิชาบรรจุลงในตารางให้ครบทั้ง 5 วัน

กิติมา ปรีดีติติก (2532) กล่าวถึงการจัดตารางสอนว่า เป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการทำขึ้น เพื่อเป็นตารางกำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในระยะ 1 สัปดาห์ โดยกิจกรรมที่กำหนดนั้นจะสัมพันธ์กับเวลา หลักสูตร และหลักการพัฒนาผู้เรียนหลักในการจัดตารางสอน ควรคำนึงถึงหลักต่อไปนี้

1. จะต้องบรรจุวิชาเรียน และเวลาเรียนให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด
2. กำหนดเวลาเรียนโดยแบ่งเป็นจำนวนคาบของแต่ละวิชา แต่ละวัน
3. กำหนดวิชาที่เรียนลงไปในแต่ละคาบ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละวิชา
4. วิชาที่ต้องใช้ความคิดมาก ไม่ควรอยู่ซ้อนกันหลายชั่วโมงใน 1 วัน
5. วิชาที่มีการปฏิบัติมากๆ ควรอยู่ซ้อนกัน เป็น 2 คาบต่อกัน
6. ควรจัดเวลาเรียนในตอนเช้ามากกว่าตอนบ่าย

7. จัดวางวิชาในแต่ละคาบแต่ละวันให้สัมพันธ์กับเวลาของผู้สอนด้วย
8. ควรเฉลี่ยชั่วโมงสอนของผู้สอนให้ทัดเทียมกัน

บุญมี เปรยอด (ม.ป.ป.) กล่าวถึงการจัดตารางสอนว่า จะต้องคำนึงถึงการ เรียนรู้วิชาต่างๆไม่ควรใช้เวลาเท่า ๆ กัน ช่วงของการเรียนรู้จะต้องเป็นไป เพื่อส่งเสริม พัฒนาการของผู้เรียน เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน การใช้อาคารสถานที่ ต้อง มีการใช้อยู่ตลอดเวลา จึงจะถือว่าการใช้อาคารสถานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กล่าวถึงการจัดตารางสอนไว้ว่าหลังจากที่นักเรียนเลือกรายวิชา ต่างๆ จากแผนการเรียนของโรงเรียนแล้ว โรงเรียนจะต้องจัดทำตารางสอน ซึ่งเป็นการจัดวาง ตัวบุคลากรให้เหมาะสมในการสอนประจำชั้นหรือประจำรายวิชา ตามแผนการเรียนที่กำหนด ให้สัมพันธ์กับการบรรจุจำนวนคาบเวลาสอนในระดับชั้นต่างๆ โดยจะต้องจัดให้ไม่ซ้ำซ้อนกัน และ จะต้องจัดให้เสร็จก่อนโรงเรียนเปิดทำการสอน

ขั้นตอนในการจัดทำตารางสอน

1. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน
 - 1.1 โรงเรียนจัดการศึกษาในระดับใด
 - 1.2 กำหนดรูปแบบการจัดครูเข้าสอนในแต่ละระดับชั้นโดยคำนึงถึงอายุ นักเรียนหลักสูตรของแต่ละระดับ บุคลิกภาพ คุณลักษณะของครูที่เหมาะสมในแต่ละระดับชั้น
 - 1.3 สำรวจรายวิชาที่เปิดสอนในระดับชั้นต่างๆว่า มีวิชาใดบ้างที่จะจัด ครสอนประจำชั้นหรือประจำรายวิชา
2. การจัดทำตารางสอนรวม ซึ่งดำเนินการดังนี้
 - 2.1 จัดทำตารางขนาดใหญ่ 5 แผ่น (แยกเป็นรายวัน วันจันทร์-ศุกร์) ใช้นิวตังเป็นคาบเวลา ส่วนแนวนอนเป็นห้องเรียนทุกห้องเรียน
 - 2.2 จัดรายวิชาต่างๆลงในตารางสอนรวม โดยคำนึงถึงธรรมชาติ ของเนื้อหาและเวลาที่ใช้สอน
 - 2.3 ภาระงานสอนของครูที่สอนรายวิชาต่าง ๆ จำเป็นต้องจัดให้ เหมาะกับการเรียนการสอน เช่น วิชาที่ต้องปฏิบัติ เป็นต้น
3. จัดทำตารางสอนรายห้องเรียน และตารางสอนของครูรายบุคคล โดยใช้ ข้อมูลจากตารางสอนรวม

การจัดตารางสอนนั้นอาจจะจัดคาบเวลาในตารางได้หลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของโรงเรียนที่แตกต่างกัน โดยโรงเรียนจะต้องจัดตารางสอนให้มีความเหมาะสมรายวิชา และจัดกิจกรรมได้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร

จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดตารางสอนข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดตารางสอน เป็นการ จัดวางตัวบุคลากร และคาบเวลาเรียนของแต่ละวิชา ใน 1 สัปดาห์ ซึ่งการจัดตารางสอนนั้น เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายวิชาการของโรงเรียนที่จะจัดคาบเวลาเรียนให้มีความเหมาะสมกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชา และจัดจำนวนคาบเรียนให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด จัดตารางสอนให้ยืดหยุ่นได้ มีการชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจ ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน ตลอดจนให้มีการจัดทำตารางสอนรวม ตารางสอนประจำหมวดหรือกลุ่มวิชา และ ตารางสอนประจำตัวครูแต่ละคน ติดไว้ในที่ที่ครูสามารถมองเห็นได้ชัดเจน

4. การเตรียมอาคารสถานที่ในการสอนและมีกฎปฏิบัติ

ลาวัลย์ พลกล้า (2525) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสถานที่เรียนไว้ว่า ขนาดของห้องเรียนควรพอดีกับจำนวนนักเรียน มีการถ่ายเทอากาศดี ไกลจากแหล่งที่ก่อให้เกิดกลิ่น สีของฝาผนังห้องและเพดานควรเป็นสีอ่อน แสงสว่างพอเหมาะ ไกลจากเสียงรบกวนภายนอก มีกระดานดำ โต๊ะ เก้าอี้ แผ่นป้าย ชั้นวางของ และตู้ที่เหมาะสม

จำลอง กุบารุง (2530) ได้กล่าวถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนไว้ว่า นอกจากการแสดงความเป็นมิตรกับนักเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังควรจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย

สุจริต เพียรชอบ (2531) กล่าวถึงการจัดเตรียมอาคารสถานที่ ซึ่งได้แก่การจัดห้องเรียนให้มีสภาพเหมาะสมคือ มีขนาดกว้างขวางพอสมควร หน้าห้องเรียนควรมีเนื้อที่เพียงพอที่ครูจะจัดกิจกรรมต่างๆได้ กระดานดำควรยาวตลอดหน้าชั้นเรียน ถ้ามีกระดานดำอยู่ด้านหลังด้วยยิ่งดี ควรมีป้ายนิเทศที่มีขนาดใหญ่เพียงพอที่จะแสดงผลงานนักเรียน และควรมีห้องสมุดสำหรับให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า และมีสถานที่ฝึกปฏิบัติด้วย

นิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2533) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพที่เหมาะสม สรุปได้ดังนี้

1. ห้องเรียนควรมีสีสน่าดู สบายตา อากาศถ่ายเทดี ขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนและปราศจากเสียงรบกวน
2. ห้องเรียนควรมีบรรยากาศของความเป็นอิสระทางการเรียนรู้ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ห้องเรียนต้องสะอาด ทุกสัณฐานะ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
4. สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่างๆ ควรเคลื่อนย้ายและสามารถดัดแปลงให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้โดยสะดวก
5. ควรจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กล่าวถึงการจัดอาคารสถานที่ในการสอนว่า โรงเรียนควรจัดให้มีห้องพิเศษเพื่อให้เด็กนักเรียนได้มีการศึกษา ทดลองและจัดกิจกรรมต่างๆตามความสนใจได้สะดวก มีความคล่องตัวและปลอดภัย เป็นต้นว่าห้องสมุด ห้องกิจกรรม ห้องวิทยาศาสตร์ และ ห้องแนะแนวหรือห้องฝึกวิชาชีพขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม และสภาพความพร้อมของ โรงเรียน

จะเห็นได้ว่า การจัดเตรียมอาคารสถานที่ ในการสอนและการฝึกปฏิบัติ นอกจากโรงเรียนจะจัดหาจำนวนห้องเรียนให้นักเรียนได้เรียน และฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอแล้ว ยังต้องคำนึงถึงขนาด ความเหมาะสมกับกิจกรรม ตลอดจนบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและการจัดบริการที่เหมาะสม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความพร้อมและศักยภาพของ โรงเรียนด้วย

5. การนิเทศการสอน

สงัด อูหรานันท์ (2527) กล่าวถึงกการนิเทศและการติดตามผลการใช้หลักสูตรไว้ว่า เป็นหน้าที่ของส่วนกลางที่จะจัดส่งเจ้าหน้าที่ เพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยตรง และในส่วนท้องถิ่นก็อาจจะดำเนินการให้คำแนะนำ และช่วยเหลือแก่ครูในการใช้หลักสูตร เพื่อให้ครูได้ดำเนินการใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง การนิเทศการใช้หลักสูตร หรือการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของการนิเทศ คือ เป็นการแนะนำช่วยเหลือ ไม่ใช่เป็นการตรวจสอบเพื่อจับผิด ผู้นิเทศจำเป็นจะต้องสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การดำเนินการนิเทศต้องดำเนินการไปด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยและร่วมมือกัน

กิติมา ปริติติลล (2532) กล่าวถึงกรณีเหตุการณ์สอนว่า เป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารทางวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ว่าเป็นการส่งเสริมการทำงานในหน้าที่ของครูให้ดีขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน กรณีเหตุการณ์สอนเป็นการช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น นอกเหนือจากศึกษานิเทศก์โดยตรงแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะทำหน้าที่ร่วมกับครู โดยมีสิ่งที่น่าจะทำการนิเทศ ได้แก่

1. เกี่ยวกับแผนการสอนและการปฏิบัติตามแผน
2. เกี่ยวกับการควบคุมนักเรียนและระเบียบวินัยของนักเรียน
3. เกี่ยวกับวิธีการสอน
4. การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน
5. การบันทึกรายงานผลการเรียน

กิจกรรมที่ผู้บริหารสามารถจัดให้แก่ครู เพื่อช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน เช่น

1. การประชุมชี้แจง
2. ให้ทำงานในฐานะผู้ช่วย
3. ส่งเข้ารับการฝึกอบรม
4. ส่งไปศึกษาต่อ
5. ส่งไปเรียนในบางวิชา ในบางเวลา ตามมหาวิทยาลัย
6. มอบหมายตำแหน่งหน้าที่พิเศษให้ทำ
7. ให้การนิเทศภายใน
8. ประชุมครู
9. จัดประชุม อบรมสัมมนา
10. ส่งเสริมให้ครูค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ
11. ส่งเสริมให้ครูใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
12. การประชุมปฏิบัติการ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กล่าวว่า ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนอาจจะเป็น ผู้บริหารโรงเรียน หรือครูผู้สอนบางท่านร่วมกับผู้บริหาร หรือคณะครูทั้งหมดร่วมกันนิเทศกันเอง ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้นำผู้กระตุ้นและจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจะสัมพันธ์กับการนิเทศภายนอกโรงเรียน ตามระบบการนิเทศ โดยที่ผู้นิเทศภายในโรงเรียน ต้องเข้าร่วมคิดร่วมทำ ร่วมวางแผนงานและช่วยเหลือกันอย่างใกล้ชิด ส่วนผู้นิเทศภายนอก ทำหน้าที่สนับสนุนกระตุ้นให้เกิดการนิเทศภายใน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนทางด้านวิชาการ และแหล่งวิทยากรให้แก่โรงเรียน

จะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการในการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจและการปฏิบัติของครูผู้สอน เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผลดีกว่าเดิม ทำให้นักเรียนมีคุณภาพสูงขึ้นกว่าเดิม อันเป็นจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษา กระบวนการนิเทศภายในนี้ ดำเนินการโดยอาศัยพื้นฐานทางวิชาการ อาศัยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และอาศัยกลวิธีที่เป็นการจูงใจ เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางที่ต้องการ

การสอนของครู

บุญมี เพรยออด (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตร ไปใช้การที่หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ครูต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตน ต้องเลือกใช้วิธีสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร เอาใจใส่ต่อการสอน การสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่จะชี้ชะตาของหลักสูตรทั้งสิ้น ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่คอยให้ความรู้ ให้ความสะดวก ให้คำแนะนำ และ ให้กำลังใจแก่ครู เพื่อให้การสอนของครู และการเรียนของนักเรียนบังเกิดผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จึงจำเป็นจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ และนำไปปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อการจัดการเรียนการสอน

1. การวางแผนการสอนและการจัดทำแผนการสอน

การวางแผนการสอนก็คือการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งการเตรียมการสอนที่ดีจะทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน และสามารถสอนนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ในส่วนของการเตรียมการสอนหรือการวางแผนการสอนนั้นมันนัการศึกษาลายท่านได้ให้ข้อคิดที่น่าสนใจ ดังนี้

สังต์ อูหรานันท์ (2527) กล่าวถึงการจัดทำแผนการสอนว่า เป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ แผนการสอนแบ่งได้เป็น แผนการสอนระยะยาวและแผนการสอนระยะสั้นที่ใช้ในการสอนแต่ละครั้ง แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ดังนี้

1. จะเป็นแนวทางในการสอนของครู
2. ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ ในการช่วยเหลือแนะนำ และติดตามผลการจัดการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางในการวัดผลประเมินผล ให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ที่วางไว้

กิติมา ปริติติลล (2532) กล่าวถึงการทำโครงการสอนและบันทึกการสอนว่า โครงการสอนเป็นรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร โดยการแยกแยะรายละเอียดของเนื้อหาให้กว้างกว่าหลักสูตร รวมทั้งแจกจ่ายวันชั่วโมง จุดมุ่งหมายของแต่ละวิชา กิจกรรมที่จะใช้สอนสื่อการสอน และการวัดผลด้วย หลักในการทำโครงการสอน ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจแจ่มแจ้ง
 2. ต้องเข้าใจและรู้จักความต้องการของห้องเรียน
 3. ต้องมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียน จิตวิทยาการเรียนรู้ เข้าใจวิธีการสอนอย่างดี
 4. แยกแยะรายละเอียดและการกำหนดวิธีสอนควรให้สัมพันธ์กับความต้องการของห้องเรียน และพัฒนาการของผู้เรียน
 5. โครงการสอนแต่ละชั้น หรือระดับต่างๆ ต้องมีเนื้อหาวิชาที่สัมพันธ์กัน
- สำหรับบันทึกการสอนนั้น เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบของแต่ละวัน โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า ยึดโครงการสอนเป็นหลักในการจัดทำบันทึกการสอน ผู้สอนควรจัดทำเป็นประจำ จุดมุ่งหมายเพื่อเป็นคู่มือในการสอนในแต่ละวัน แต่ละคาบเวลาและให้เป็นไปตามแนวทางที่วางไว้ล่วงหน้า ถือเป็น การเตรียมการสอนของผู้สอน รายละเอียดของบันทึกการสอน ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรมและประสบการณ์ในการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และการประเมินผล

ธำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวถึงการเตรียมการสอนว่าเป็นขั้นตอนของการวางแผนการเรียนการสอน ซึ่งทางที่ถูกต้อง ครูผู้สอนและผู้เรียนควรร่วมมือกัน สิ่งที่จะต้องทำ คือ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอน และสิ่งที่ผู้สอนจะต้องเตรียม ได้แก่ การศึกษาพื้นฐาน

ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การกำหนดว่าจะใช้วิธีการสอนแบบใด มีกิจกรรมอะไร ที่ผู้สอนต้องทำและผู้เรียนต้องทำ จะใช้สื่อการเรียนการสอนหรืออุปกรณ์ เครื่องมือ อะไรบ้าง จะต้องมีการเรียนการสอนนอกสถานที่หรือไม่ การประเมินผลการเรียนการสอนจะทำเมื่อใด และอย่างไร

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2533) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการ ทำแผนการสอนไว้ว่า การทำแผนการสอนมีเหตุผลและมีประโยชน์กับครูผู้สอน ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนการสอน วิธีเรียน มีความหมายยิ่งขึ้น
2. ช่วยให้ครूमุ่งมือของตนเองล่วงหน้า ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียน การสอน
3. เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงความชำนาญการพิเศษ หรือความ เชี่ยวชาญของผู้ทำแผนการสอน

ขั้นตอนในการทำแผนการสอน

ครูภาษาไทยควรดำเนินการตามขั้นตอนในการจัดทำแผนการสอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร
2. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สัมพันธ์จุดประสงค์การเรียนรู้กับเวลา
4. จัดลำดับจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ศึกษาทวิวิธีการสอน
6. จัดทำสื่อการเรียนการสอน
7. จัดทำเครื่องมือวัดผลประเมินผล

ส่วนประกอบของแผนการสอน

1. สารสำคัญ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. กิจกรรมการเรียนการสอน
4. สื่อการเรียนการสอน
5. กิจกรรมเสนอแนะ
6. การวัดผลประเมินผล

ลักษณะของแผนการสอน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ต้องชัดเจน
2. กิจกรรมควรนำไปสู่ผลการเรียนตามจุดประสงค์ได้จริง

3. ระบุพฤติกรรมของครูผู้สอนอย่างชัดเจน ในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
4. เรียงลำดับสื่อจากคุณค่ามาก ไปหาน้อย
5. วิธีการวัดผลควรชัดเจนตามจุดประสงค์การเรียนรู้

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมการสอนว่าควรเริ่มต้นที่แผนการสอนรายวิชาในแต่ละรายสัปดาห์ที่จะสอนแต่ละครั้ง โดยศึกษาสาระสำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การศึกษาแผนการสอนรายวิชา
2. เตรียมวิธีการ / เครื่องมือ ตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน
3. เตรียมการสอนซ่อมเสริม
4. เตรียมกิจกรรมสนับสนุน เช่น การสรุป สิ่งงาน เตรียมงานล่วงหน้า เป็น
5. เตรียมจัดสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น เตรียมวิธีสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน

เตรียมสถานที่จัดกิจกรรม เป็นต้น

นอกจากนั้นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ยังได้กล่าวถึงการบริหารงานวางแผนการสอน ว่า มีขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนวางแผนการสอน ผู้บริหารเตรียมครุที่จะมอบหมายการสอนแต่ละวิชาโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความสนใจของครูแต่ละคน
 2. ขึ้นการวางแผนการสอน ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมปัจจัย วิธีการจัดทำ และตรวจสอบแผนการสอนก่อนการนำไปใช้
 3. การติดตามบำรุงขวัญ และพัฒนางาน ผู้บริหารจะต้องติดตาม บำรุงขวัญ และพัฒนางานขณะที่ครูผู้สอนนำแผนการสอนไปใช้ แล้วมีการประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนว่าส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนการสอนในแผนการสอนหรือไม่
- การวางแผนการสอนมีขั้นตอนดังนี้
1. การวิเคราะห์หลักสูตรจากคำอธิบายรายวิชา
 2. การกำหนดโครงสร้างวิชา
 3. การเขียนแผนการสอน
 4. การปรับปรุงแผนการสอน
 - ก. การวิเคราะห์หลักสูตรจากคำอธิบายรายวิชา ซึ่งในคำอธิบายรายวิชาของแต่ละวิชา จะมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ

1. คำอธิบายเชิงเนื้อหา จะสังเกตได้จากคำว่า ศึกษา เช่น ศึกษานิทาน นิยาย หรือตำนานพื้นบ้านที่มีใช้ในท้องถิ่นของตน

2. คำอธิบายเชิงเงื่อนไข จะสังเกตได้จากคำว่า โดย เช่น โดยให้ ศึกษาเกี่ยวกับ เนื้อเรื่อง จำนวนภาษา

3. คำอธิบายเชิงจุดประสงค์การเรียนรู้ จะสังเกตได้จากคำว่า เพื่อให้ เช่น เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญได้

ข. การกำหนดโครงสร้างวิชา โดยใช้ข้อความเชิงจุดประสงค์การเรียนรู้ (จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง) นำมาวิเคราะห์แยกย่อยเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้นำทาง โดยยึดกระบวนการเป็นตัวนำการวิเคราะห์จุดประสงค์ ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของเนื้อหา วิชาที่ต่างกันและใช้คำอธิบายเชิงเนื้อหาเป็นกรอบของเนื้อหา ประกอบกับการศึกษาเอกสาร อื่นๆที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นเนื้อหาสาระย่อยๆ ที่จะบรรจุลงในตารางโครงสร้างวิชา โดย ระบุจำนวนคาบเวลาที่สอนในแต่ละจุดประสงค์ให้เหมาะสม สัมพันธ์กับเวลาที่หลักสูตรกำหนดให้ สอนในภาคเรียนนั้น

ค. การเขียนแผนการสอน คือการนำเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้จาก โครงสร้างวิชา มาขยายให้สามารถทำการสอนได้ โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

1. จัดเนื้อหา จัดกิจกรรมและคาบเวลาให้มีความสัมพันธ์กันอย่าง
เหมาะสม

2. มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นกระบวนการอย่าง
ชัดเจน

3. ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมและจุดประสงค์
การเรียนรู้

4. ศึกษาหลักการสอน จิตวิทยาการศึกษาและนวัตกรรม เป็นข้อมูลการ
คิดออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

5. กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้
ทุกข้อ

ในการเขียนแผนการสอน อาจเขียนได้ในหลายรูปแบบตามความเหมาะสม เช่น แบบตาราง แบบการเขียนเชิงบรรยาย หรือแบบผสมผสานระหว่างตารางและแบบบรรยาย การจะเขียนแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการ ความสะดวกในการทำงานของครูผู้สอน โดย แผนการสอนทุกรูปแบบ จะต้องมีส่วนประกอบสำคัญครบถ้วน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อและอุปกรณ์
6. การวัดผลประเมินผล

ง. การปรับปรุงแผนการสอน เมื่อคร้นำแผนการสอนไปใช้จริงแล้วพบปัญหา เช่น ไม่สามารถสอนตามกิจกรรมในแผนการสอนได้ เนื้อหามากเกินไป เวลาที่ใช้สอนไม่พอ หรือสอนแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าแผนการสอนไม่มีคุณภาพ เพราะแผนการสอนที่มีคุณภาพ เมื่อนำไปใช้แล้วจะต้องทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมได้ตามจุดประสงค์ เมื่อพบปัญหาแล้วครูก็ต้องปรับแผนการสอนให้เหมาะสมต่อไป

วิชัย ดิสสระ (2535) กล่าวถึงคุณลักษณะของแผนการสอนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีทางเลือกวิธีการได้หลายทาง ทั้งระยะสั้นระยะยาว
2. มีคำอธิบายกระบวนการเรียนการสอนและขั้นตอนในการนำไปใช้ อย่างละเอียดและชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้จริง
3. มีหนังสืออ้างอิงและค้นคว้าเพิ่มเติมได้
4. มีข้อเสนอแนะสำหรับครูและนักเรียนจะทำงานร่วมกันได้
5. มีข้อเสนอแนะสำหรับครูที่จะมาสอนแทนสามารถสอนได้
6. มีตัวอย่างประกอบที่จะแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่ปฏิบัตินั้นมีผลต่อการเรียนการสอนมากน้อยแค่ไหน อย่างไร

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2536) ได้กล่าวถึงการวางแผนการสอนและการทำบันทึกการสอนว่า เป็นหน้าที่ของครูโดยตรงที่จะจัดทำโครงการสอน บันทึกการสอน โดยศึกษาจากหลักสูตรว่า ในปีหนึ่งๆจะสอนอะไรบ้าง เนื้อหาส่วนใหญ่มีอะไรบ้าง ใช้เวลาในการสอนกี่ครั้ง แต่ละภาคเรียนจะสอนอะไร แต่ละสัปดาห์ และแต่ละวันครูจะสอนอะไร ใช้เวลาเท่าไร จะตั้งวัตถุประสงค์ในการสอนอย่างไร จะจัดกิจกรรมอะไร จะใช้สื่อการสอนประเภทไหน ตอนใด จะวัดผลอย่างไร และมีหนังสือ ตำราอะไรบ้างที่ครูควรจะใช้เพื่อค้นคว้าหาความรู้ไปเพิ่มเติมแก่นักเรียน นอกจากนั้นยังได้เสนอแนวทางในการจัดทำบันทึกการสอนประจำวันว่า มีส่วนประกอบ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อเรื่อง

3. กิจกรรม
4. สื่อการสอน
5. การประเมินผล
6. หมายเหตุ เพื่อบันทึกเหตุการณ์หรือข้อความของครู

กล่าวโดยสรุป การเตรียมการสอนหรือการวางแผนการสอน เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องร่วมมือกันจัดทำ เพราะการเตรียมการสอนหรือการวางแผนการสอนที่ดีจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ในการสอน ซึ่งในการวางแผนการสอนนั้น ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ มีการจัดทำโครงการสอนและแผนการสอนล่วงหน้า นำเอาแผนการสอนที่จัดทำขึ้นไปใช้จริงและพยายามปรับปรุงแผนการสอนให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูจะต้องเตรียมเนื้อหาที่จะสอน วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ตลอดจนวิธีการสอน วิธีการวัดผลประเมินผลให้พร้อม ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือแนะนำ และ สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูในการเตรียมการสอนและการวางแผนการสอน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สังต์ อุทรานันท์ (2527) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจัดขึ้นโดยครู เพื่อให้สนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง จำเป็นจะต้องเริ่มจากการพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน แล้วครูผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และเห็นว่า จะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์ และสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ให้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย

บุญมี เพรยอด (ม.ป.ป.) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ประสบการณ์การเรียนรู้ว่ามีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน
2. เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน
3. เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน
4. ควรส่งเสริมจุดมุ่งหมายโดยการนำเอาประสบการณ์หลาย ๆ อย่างมาใช้
5. สามารถทำให้เกิดผลหลายอย่าง เช่น แก้ปัญหาสุขภาพ เกิดเจตคติที่ดี เกิด

ความรู้เกิดทักษะ พัฒนาความสนใจ เป็นต้น

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่า เป็นหน้าที่ของครูผู้สอน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการถ่ายทอดการเรียนรู้ไปสู่ผู้เรียน ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การนำเสนอการจัดการเรียนการสอนต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ โดยคำนึงถึงธรรมชาติของเนื้อหาวิชา ประกอบกับแนวคิดการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้ความชำนาญและลักษณะนิสัยที่ดี โดยดำเนินการดังนี้

1. สอนตามธรรมชาติของเนื้อหาวิชาที่เน้นให้นักเรียนเกิดทักษะ
2. สอนตามธรรมชาติของเนื้อหาวิชาที่เน้นให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ
3. สอนตามธรรมชาติของเนื้อหาวิชาที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดลักษณะนิสัย

การจัดการเรียนการสอนนั้น ทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องดำเนินการ คือ บริหารการจัดการเรียนการสอน หรือ กระตุ้นเสนอแนะ และส่งเสริมให้ครูดำเนินการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการสอนได้ถูกต้องตามหลักการจัดการเรียนการสอน และแนวดำเนินการของหลักสูตร
2. ใช้วิธีสอนและจัดการสอนซ่อมเสริมได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา
3. พัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

ครูผู้สอน นอกจากจะดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตามที่ผู้บริหารโรงเรียนได้เสนอให้ดำเนินการแล้ว ยังต้องศึกษาถึงการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องต่อไปนี้

1. จัดการเรียนการสอนโดยใช้การผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง
2. จัดประสบการณ์ต่างๆให้นักเรียนรู้จักเข้าใจตนเอง และสามารถแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง
3. สอนแทรกการเสริมสร้างค่านิยมและการพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ
4. จัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียน
5. ทำการเสริมแรงและลงโทษอย่างเหมาะสม
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง
7. จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
8. จัดการเรียนการสอนโดยเริ่มจากเรื่องใกล้ตัวนักเรียน
9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน
10. ปรับปรุงวิธีการสอนโดยคำนึงถึงหลักการสอน 3 ประการ คือ

- 10.1 สอนให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของแต่ละเนื้อหาวิชา ทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติ การจัดการ รวมทั้งควรเน้นด้านใดมาก่อน
- 10.2 สอนโดยคำนึงถึงธรรมชาติของแต่ละเนื้อหาวิชา
- 10.3 สอนให้นักเรียนมีความสามารถในการคิด การปฏิบัติ การพัฒนา และค่านิยมที่ดีงาม

จากแนวคิดข้างต้นจะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) นั้น ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการสอน จัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและหลักจิตวิทยาในการสอน เพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะต่างๆ ตลอดจนก่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ โดยคำนึงถึงธรรมชาติของเนื้อหาวิชา ผู้บริหาร มีหน้าที่กระตุ้น ให้คำแนะนำช่วยเหลือให้ครูสามารถดำเนินการสอนให้เป็นไปตามแนวทางที่หลักสูตร กำหนด

3. การใช้เทคนิควิธีสอน

สุจริต เพียรชอบ (2531) กล่าวถึงการนำเอาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการ จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยว่า เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภาษาไทยสนทนากัน และบรรยากาศในการเรียนการสอนมีชีวิตชีวาขึ้น ครูภาษาไทยจึงควรพลิกแพลง นำวิธีการสอน ต่างๆมาใช้ โดยไม่พยายามใช้วิธีการเดียวซ้ำซาก และทำตนเป็นเสมือนนักมายากล การนำเอา วิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาสอนนักเรียนจะเกิดความตื่นตาตื่นใจ กระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรม การเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา จะเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง นอกจากนั้นยังได้นำเสนอ วิธีการสอนต่างๆที่ครูภาษาไทยสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม กับกิจกรรมการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

1. วิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา แนวคิด คำจำกัดความและความคิด รวบยอด ครูสามารถเลือกใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย วิธีการสอนแบบอุปนัย (Deductive- method) วิธีนรนัย (Inductive method)
2. วิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอนหรือเรียกว่าเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมกระบวนการต่างๆ ให้กับนักเรียน ครูควรเลือกใช้วิธีการสอนแบบอภิปราย การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบ แบ่งกลุ่มศึกษาแบ่งกลุ่มระดมความคิด หรือการแบ่งหมู่ทำงาน การสอนด้วยวิธีการตอบสนอง

กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การสอนแบบหน่วย และการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น นอกจากนี้ครูยังสามารถดึงดูดความสนใจและเพิ่มชีวิตชีวาในการเรียนการสอนภาษาได้โดยการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน การใช้เกม เพลง การใช้นาฏการประกอบการสอน ตลอดจนการนำสื่อมวลชนต่างๆมาประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น

ธำรง บัวศรี (2532) ได้เรียบเรียงความรู้เกี่ยวกับนัยศาสตร์การเรียนการสอนสรุปได้ว่า การที่ครูจะใช้วิธีการสอนวิธีใดนั้น ต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนการสอน
2. ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา
3. ต้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ของผู้เรียน
4. ต้องสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
5. ต้องเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่
6. ต้องเหมาะสมกับพฤติกรรมแรกเริ่มของผู้เรียน (ความรู้เดิมหรือทักษะเดิมของผู้เรียน)

7. เหมาะสมกับบรรยากาศการบริหารงานของโรงเรียน
8. ต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน
9. ต้องใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน

นอกจากนั้น ยังได้ เสนอวิธีการเรียนการสอน ซึ่งเป็นวิธีการที่ครูสามารถจะเลือกมาใช้ในการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมหลายวิธี ดังนี้

1. วิธีที่ใช้สำหรับการถ่ายทอดความรู้ข้อมูล เนื้อหาวิชาโดยตรง (Expository Teaching) ได้แก่ การบรรยาย และการให้อ่านจากหนังสือ หรือตำรา
2. วิธีการให้นักเรียนค้นคว้าและแก้ปัญหาด้วยตัวเอง (Inquiry Method) หรือเรียกว่าวิธีการแก้ปัญหา หรือวิธีการค้นพบด้วยตนเอง
3. การทดลองปฏิบัติการ (Laboratory Method)
4. การแบ่งกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ (Group Learning)
5. การให้เรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individualized Learning)
6. การให้เรียนรู้เป็นเรื่องๆ (Learning for Mastery)
7. การจัดการเรียนการสอนแบบบทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction)
8. การให้แสดงบทบาทใส่สถานการณ์จำลอง (Simulation Technique)

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พริ้ง (2536) ได้กล่าวถึงการสอนวิชาภาษาไทยแบบทักษะสัมพันธ์ สรุปได้ว่าการสอนแบบทักษะสัมพันธ์ในวิชาภาษาไทยเป็นสิ่งจำเป็น เพราะธรรมชาติของการใช้ภาษาของมนุษย์นั้น จะมีความสัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน และหนังสือเรียนภาษาไทยในปัจจุบันเป็นแบบทักษะสัมพันธ์ อีกทั้งการสอนแบบทักษะสัมพันธ์นั้น สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มาก และนักเรียนมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมมากขึ้น การจัดการสอนภาษาไทยแบบทักษะสัมพันธ์ สามารถจัดได้ดังนี้

1. จัดเนื้อหาวิชาภาษาไทยให้สัมพันธ์กัน

- 1.1 จัดสอนให้ทักษะทั้ง 4 มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด
- 1.2 จัดสอนหลักภาษาให้สัมพันธ์กับทักษะทั้ง 4
- 1.3 จัดสอนวรรณคดีให้สัมพันธ์กับทักษะทั้ง 4
- 1.4 จัดสอนให้สัมพันธ์กันทั้ง หลักภาษา การใช้ภาษา หลักภาษา และวรรณคดี

2. จัดการสอนแบบทักษะสัมพันธ์ได้ในทุกขั้นตอนการสอน

3. การสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น

เมื่อพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับการนำเทคนิควิธีการสอนข้างต้นจะเห็นว่า ครูควรเตรียมและเลือกใช้เทคนิควิธีสอน ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน และครูควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่น่าสนใจอยู่เสมอ โดยเฉพาะการใช้วิธีการสอนภาษาไทยนั้น จะต้องสอนให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน และ สอนหลักภาษา การใช้ภาษา และวรรณคดีให้สัมพันธ์กัน หรือที่เรียกง่าย ๆ ว่า การสอนแบบทักษะสัมพันธ์นั่นเอง

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สุจริต เพียรชอบ (2531) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนว่าเป็นบทบาทที่สำคัญอีกบทบาทหนึ่งของ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ผู้บริหารมีบทบาทโดยการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้นในโรงเรียนส่วนครูผู้สอนมีบทบาทในการคิดหา จัดกิจกรรมเพื่อเสริมความรู้ให้กับนักเรียน โดยอาจจะจัดในรูปของชุมนุมทางวิชาการ ชมรมต่างๆ หรือโครงการต่างๆ เป็นต้น สิ่งสำคัญครูควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม กิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกจากจะให้ความรู้ และทักษะต่าง ๆ แก่ นักเรียนแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเป็นการฝึกความเป็นนักประชาธิปไตยให้กับนักเรียนอีกด้วย

สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรีย์ (2536) ได้กล่าวถึงการจัด
กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย สรุปได้ดังนี้

กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนเพื่อช่วยเสริมการเรียน
การสอนให้ดีขึ้น เป็นกิจกรรมที่ไม่มีหน่วยกิต ไม่มีคะแนนแต่ผู้เรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความ
สมัครใจ ซึ่งอาจจะจัดในรูปของชมรมภาษาไทย กลุ่มศึกษาภาษาไทย ชมรมวาดศิลป์ ชมรม
ปาฐกถา ใต้วาที ชมรมฝึกพูด กลุ่มผู้สนใจละคร หรือกิจกรรมเสริม ตามโอกาสอันควรก็ได้
คุณค่าของกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย มีดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยได้กว้างขวาง และ
ลึกซึ้งขึ้น
- 3.สนองความต้องการทางจิตวิทยาของนักเรียน
4. นักเรียนมีความคล่องแคล่ว ชำนิชำนาญทางภาษายิ่งขึ้น
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนพบความสนใจ ความสามารถ และความถนัดพิเศษ

ของตน

6. ช่วยส่งเสริมความเป็นนักประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน
7. ส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในการจัดกิจกรรม และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ
ด้วยความสมัครใจ
8. ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง
9. ส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนมีบุคคลิกลักษณะที่พึงปรารถนา
10. ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้แก่ นักเรียน
11. ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด
จากการเรียนในชั้นเรียน

12. สร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครู
และบุคคลต่างๆในชุมชน

13. นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

14. ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน

วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย มีดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และมีทักษะทางภาษาไทยดีขึ้น
2. เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนและจัดสภาพการณ์ต่างๆที่จะช่วยให้นักเรียน
ค้นพบความสามารถพิเศษ และความถนัดทางภาษาของตน

ให้ผู้นรู้

3. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนและแสดงความสามารถพิเศษทางภาษา
 4. เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองดี โดยการฝึกทักษะต่างๆ เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ผู้ตาม และผู้ร่วมงานที่ดี เป็นต้น
 5. เพื่อให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 6. เพื่อให้อิสระแก่นักเรียนในการทำกิจกรรมทางภาษาที่ตนสนใจ เกิดความสนุกสนานกับงานหรือกิจกรรมที่ทำขึ้น
 7. เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางภาษาในบรรยากาศที่ง่าย เป็นกันเอง
 8. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ดี
 9. เพื่อให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาอย่างแท้จริง
 10. เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทางภาษา ในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ
 11. เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีคุณค่า
 12. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ
 13. เพื่อยกระดับขวัญของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียนให้ดีขึ้น
 14. เพื่อเป็นการส่งเสริม และถ่ายทอดวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางภาษาและขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ให้นักเรียนเห็นคุณค่า และทำนุบำรุง รักษา สืบไป
- การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพว่า ควรคำนึงถึงหลักสำคัญ ดังนี้
1. นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมเอง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น
 2. โรงเรียนควรอำนวยความสะดวก และสนับสนุน ให้นักเรียนที่มีความสามารถ หรือมีความสนใจทางภาษา ให้มีโอกาสร่วมกิจกรรมมากที่สุด
 3. ควรจัดครูที่มีความสามารถ ความสนใจ ความเสียสละ และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมเป็นที่ปรึกษา
 4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรจัดนอกเวลาเรียน
 5. ควรจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ อย่างสม่ำเสมอ
 6. การจัดกิจกรรม ควรจัดโดยเพื่อสมาชิกเท่านั้น
 7. ควรจัดกิจกรรมอย่างมีระเบียบระบบ มีการดำเนินการที่รัดกุม สมาชิกและทางโรงเรียนควรได้ทราบความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด

8. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรสอดคล้องกับนโยบาย และความมุ่งหมายของโรงเรียนตลอดจน กฎหมายบ้านเมือง และวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม

9. การจัดกิจกรรมควรถือหลักการประหยัดเป็นสำคัญ

10. การให้การศึกษากิจกรรมโรงเรียนควรถือเป็นการระงับหนี้ และควรถือเป็นการงานส่วนหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบ

11. โรงเรียนควรจัดอำนวยความสะดวก เกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ และความสะอาดสบายอื่นๆ

12. ควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นระยะ ๆ

13. โรงเรียน ครู และนักเรียน ควรมีความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง และมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย และให้การสนับสนุน

การประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย ควรดำเนินการ ดังนี้

1. ควรประเมินผลเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2. การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรมีการสอบถามสมาชิกเป็นการประเมินผล

เฉพาะอย่าง

3. ผู้ที่มีส่วนร่วม ในกิจกรรม ควรมีส่วนในการประเมินผลอย่างทั่วถึง

4. การประเมินผลการจัดกิจกรรม ควรวัดหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านคุณค่าของกิจกรรม วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม ความสะดวก อาคารสถานที่ อุปกรณ์ ระยะเวลาที่จัด การบริหารความคิดของสมาชิก และอื่นๆ

5. หากเป็นไปได้ ควรเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

วิธีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย อาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

2. ดูจากผลงานที่ปรากฏขึ้นจากการจัดกิจกรรมของนักเรียน

3. ใ้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องตอบแบบประเมินที่ครูและนักเรียนจัดทำขึ้น

ดังนั้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จึงเป็นการจัดกิจกรรมที่เสริมความรู้และประสบการณ์ต่างๆให้แก่แก่นักเรียนนอกเวลาเรียน ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมริเริ่มและดำเนินการมากที่สุด ครูเป็นผู้คอยดูแลให้คำปรึกษา เพื่อให้เป็นไปในแนวทางที่ต้องการ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยสามารถกระทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ให้คำ

แนะนำตลอดจนอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆแก่ครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่ครั้งที่จัดกิจกรรมควรมีการประเมินผล เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

5. การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

ธำรง บัวศรี (2532) ได้นิยามคำว่า การวัดผลและการประเมินผลไว้ว่า
การวัดผล หมายถึง การวัดคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นการวัดในด้านปริมาณ หรือด้านคุณภาพก็ได้

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการรวบรวมข้อมูลต่างๆที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการประเมินค่าและตัดสินใจ

การประเมินผล โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 5 ชั้น คือ

1. การกำหนดจุดประสงค์ของการประเมินผล
2. การเลือกเครื่องมือสำหรับวัดสิ่งที่ต้องการประเมินผล
3. การวัดผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือที่เลือกไว้
4. การเปรียบเทียบผลที่วัดได้กับมาตรฐานที่ตั้งไว้
5. การประเมินผล

ประเภทของ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล

1. ประเภทที่ใช้เทคนิคการทดสอบ
 - 1.1 การทดสอบผลสัมฤทธิ์
 - 1.2 การทดสอบเพื่อวินิจฉัยสถานการณ์ภาพ
 - 1.3 การทดสอบเชาวน์ปัญญา
 - 1.4 การทดสอบความถนัด
2. ประเภทที่ใช้เทคนิคการสังเกต พิจารณา
 - 2.1 การทดสอบแบบมาตรฐานประมาณค่า
 - 2.2 การทดสอบด้วยบันทึกเรื่องราว
 - 2.3 การทดสอบด้วยการตรวจสอบรายการ
 - 2.4 การทดสอบด้วยเทคนิคสังคมสัมพันธ์
3. ประเภทที่ใช้เทคนิคการรายงาน
 - 3.1 การสัมภาษณ์
 - 3.2 การใช้แบบสอบถาม

กิติมา ปรีดีติลล (2532) กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผลว่า เป็นสิ่งจำเป็น
ในกระบวนการเรียนการสอน เพราะจะก่อให้เกิดประโยชน์ในเรื่องต่อไปนี้

1. เพื่อปรับปรุงการสอนของครู
2. เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียน
3. เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานของโรงเรียน
4. เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาทั่วไป

การวัดผลประเมินผล แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินผลก่อนเรียน
2. การประเมินผลระหว่างเรียน
3. การประเมินผลหลังเรียน

เทคนิควิธีการในการวัดผลประเมินผล มีดังนี้

1. การทดสอบ
2. การจัดอันดับคุณภาพ
3. แบบสอบถามและแบบสำรวจต่างๆ
4. การสังเกต
5. การสัมภาษณ์
6. การบันทึกย่อและระเบียบสะสม
7. สัมคมมิตี
8. การให้ปฏิบัติและการนำไปใช้
9. การศึกษารายบุคคล
10. การให้สร้างจินตนาการ

หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการวัดผล มีดังนี้

1. กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผล
2. จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆที่จำเป็นในการสอน
3. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการสร้างข้อสอบ
4. จัดตารางสอบ กำหนดครุดูแล และเวลาในการสอบ
5. ชี้แจงให้ครูทราบระเบียบเกี่ยวกับการสอบและผู้ควบคุมการสอบ
6. ประเมินผลการสอบ จัดให้ครูได้วิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อหาทางแก้ไขใน

โอกาสต่อไป

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้กล่าวถึง การวัดผลประเมินผลการเรียนว่า มีเรื่องที่น่าสนใจดังนี้

1. หลักการในการประเมินผลการเรียน หลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 มีหลักการในการประเมินผลการเรียน ดังนี้

ก. สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียน โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนในเรื่องของเกณฑ์ และแนวดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน

ข. ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียน การคิดเป็นหน่วยการเรียนให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดในหลักสูตร

ค. ประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของแต่ละรายวิชา

ง. ประเมินผลทั้งเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินผลการเรียน

2. วิธีการและเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนที่นิยมใช้ มีดังนี้

การสังเกต ใช้เครื่องมือคือ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูลการสังเกต

การสัมภาษณ์ สอบถาม ใช้เครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ข้อคำถาม

การทดสอบ โดยข้อทดสอบ ใช้เครื่องมือคือ แบบทดสอบ ปรนัย อัตนัย

ตอบคำถามแบบปากเปล่า และ การปฏิบัติจริง

การตรวจผลงาน ใช้เครื่องมือคือ ใบกำหนดงาน หรือแบบฝึกหัด

3. หลักการและวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียน

1. หลักการสร้างเครื่องมือ

1.1 สร้างให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

1.2 สร้างให้ถูกต้องตามหลักการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิด

1.3 สร้างให้มีความเป็นมาตรฐานของเครื่องมือ

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.1 กำหนดจุดประสงค์ของการวัดให้ชัดเจน

2.2 วิเคราะห์พฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

2.3 กำหนดวิธีการวัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และพฤติกรรมที่ต้องการ

2.4 สร้างเครื่องมือ

2.5 จัดพิมพ์

2.6 วิเคราะห์หลังการใช้เพื่อปรับปรุง

4. รูปแบบการวัดผลประเมินผลการเรียน

1. วัดผลประเมินผลก่อนเรียน

2. วัดผลประเมินผลระหว่างเรียน

ตลอดภาคเรียน

เริ่มเรียน

3. วัดผลประเมินผลคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม
 4. วัดผลประเมินผลจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละแผนการสอนเมื่อ
 5. วัดผลกลางภาคเรียน
 6. วัดผลประเมินผลจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละแผนการสอน
 7. การวัดผลปลายภาคเรียน
5. วิธีดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียน
- ก. การประเมินผลก่อนเรียน
 1. ศึกษาจุดประสงค์ในแผนการสอนที่จะสอน
 2. กำหนดวิธีการวัดและสร้างเครื่องมือ
 3. วัดพื้นฐานของนักเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่สร้างขึ้น
 4. กำหนดว่านักเรียนบกพร่องให้ทำการซ่อมเสริม
 - ข. การประเมินคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม
 1. กำหนดคุณลักษณะที่จะประเมินในแต่ละรายวิชา
 2. กำหนดวิธีการ และสร้างเครื่องมือวัดให้ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด
 3. ประเมินเป็นระยะๆ ตลอดภาคเรียน เก็บคะแนนสะสม บันทึกใน
- รบ. 3-ต.
4. แจ้งให้นักเรียนทราบหุกระยะเพื่อพัฒนาตนเอง
- ค. วัดและประเมินผลจุดประสงค์ก่อนและหลังการวัดผลกลางภาคเรียน
 1. ศึกษาจุดประสงค์ที่สำคัญที่โรงเรียนกำหนด
 2. กำหนดวิธีการ สร้างเครื่องมือ และเกณฑ์
 3. วัดและประเมินเป็นระยะๆ เก็บคะแนนสะสมใน รบ. 3-ต.
 4. ถ้านักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ใดให้ซ่อม
 - ง. การวัดผลกลางภาคเรียน
 1. ศึกษาจุดประสงค์รายวิชาที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด
 2. กำหนดวิธีการสร้างเครื่องมือ ให้ครอบคลุมจุดประสงค์
 3. วัดผล แล้วบันทึกคะแนนสะสมใน รบ. 3-ต.
 4. ถ้านักเรียนสอบไม่ผ่านให้สอนแล้วสอบแก้ตัว
 - จ. การวัดผลปลายภาคเรียน
 1. ศึกษาจุดประสงค์รายวิชาที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด

2. กำหนดวิธีการ สร้างเครื่องมือที่จะใช้วัดให้ครอบคลุมจุดประสงค์
3. วัดผลแล้วบันทึกคะแนนรายจุดประสงค์ลงใน รบ. 3- ต

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2536) กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผลการสอนภาษาไทย สรุปได้ดังนี้

การวัดผลประเมินผลวิชาภาษาไทยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นเครื่องช่วยให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบว่า การเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลการสอนภาษาไทย

1. เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานภาษาไทยของนักเรียน ก่อนที่จะลงมือสอน
2. เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสามารถทางภาษาของนักเรียน
3. เพื่อวัดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน
4. เพื่อให้ผู้สอนทราบถึงประสิทธิภาพในการสอนของตน และนำไปปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
5. เพื่อช่วยให้นักเรียนทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะ ๆ ทราบจุดบกพร่อง และนำไปปรับปรุงการเรียนของตนให้ดีขึ้น
6. เพื่อช่วยให้ครูทราบความบกพร่องของนักเรียน เพื่อพิจารณาการจัดการสอนซ่อมเสริม
7. เพื่อเราให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนภาษาไทย
8. ทราบทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาภาษาไทย และพิจารณาแก้ไขให้ดีขึ้น
9. เพื่อทราบข้อมูลการเรียนภาษาไทยของนักเรียน เพื่อที่จะช่วยเหลือในการเลือกวิชาเรียนในสายภาษาไทยของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม
10. เพื่อปรับปรุงวิธีการทดสอบ และข้อทดสอบให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

หลักสำคัญเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ควรวัดพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนภาษาไทยในทุกๆ ด้าน นั่นคือการวัดผลประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนการสอนนั่นเอง
2. การวัดผลทุกครั้งควรได้วางวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่าจะวัดอะไรบ้าง เช่น วัดความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การใช้เหตุผล เป็นต้น
3. เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตร ควรออกข้อสอบ แบบปรนัย และควรมีอัตนัยด้วย เพื่อให้ นักเรียนมีโอกาแสดงความคิดเห็นบ้าง

4. การประเมินผลควรถือเป็นกิจกรรมการเรียนรู้หนึ่ง และควรใช้วิธีการ และกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม

5. ควรวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

6. ครูควรบันทึกผลการประเมินไว้ให้เรียบร้อย เพื่อพัฒนาการของนักเรียน

7. ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเองและ

เพื่อน ๆ

8. การวัดผลที่ดีควรมีความเที่ยงตรงสูง และใช้เครื่องมือที่เชื่อถือได้ บริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่บั่นทอนกำลังใจของผู้เรียน

9. ข้อสอบควรเป็นการถามที่ลึก ไม่ผิวเผินเฉพาะความรู้ความจำอย่างเดียว

10. การวัดผลที่ดีต้องมีประสิทธิภาพ ประหยัด และสะดวก

วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย

การวัดผลที่ดี ครูภาษาไทยควรใช้วิธีการวัดหลาย ๆ วิธีประกอบกัน การวัดผลวิธีต่าง ๆ มีดังนี้

1. การถาม - การตอบปากเปล่า

2. การสอบปากเปล่า

3. การสัมภาษณ์

4. การสนทนา

5. การอภิปราย

6. การประชุมกลุ่มย่อย

7. การสังเกต

8. การใช้แบบสอบถาม

9. การให้นักเรียนทำรายงานเสนอผลการค้นคว้า

10. การใช้มาตราส่วนประเมินค่า ประเมินค่าการทำงานของนักเรียน

11. การบันทึกพฤติกรรมทางภาษาของนักเรียน

12. การวัดผลโดยใช้แผนภูมิแสดงเกณฑ์ต่างๆที่ตั้งไว้

13. การสอบข้อเขียน

จากแนวคิดข้างต้นจะเห็นว่า การวัดผลประเมินผลเป็นสิ่งที่จำเป็นในการจัดการเรียน การสอน เพราะการวัดผลประเมินผลจะทำให้ครูทราบถึงความรู้พื้นฐานของนักเรียน ความก้าวหน้า ของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดจนเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการสอนของครู ครูควร วัดผลประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนเป็นระยะ ๆ ใช้วิธีการวัดผลและเครื่องมือ

ในการวัดผลสอดคล้องกัน ประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับ
ผู้เรียน วัดผลประเมินผลให้ครบทั้งด้าน ความรู้ความเข้าใจ ทักษะต่างๆ และพฤติกรรมหรือ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สิ่งสำคัญควรต้องนำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักภาษา
2. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับวัย
3. เพื่อให้สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ
4. เพื่อให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และ มีรสนิยม

ในการเลือกอ่านหนังสือ

5. เพื่อให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ
และเป็นปัจจัยในการสร้างเสริมเอกภาพของชาติ
6. เพื่อให้เห็นคุณค่าของวรรณคดีและงานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยม ในฐานะ
ที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ
7. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2536) ได้กล่าวถึงลักษณะของวิชา
ภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
ไว้ดังนี้

1. ภาษาไทยเป็นวิชาในกลุ่มภาษา ซึ่งประกอบด้วยภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
2. ภาษาไทยประกอบด้วยรายวิชาบังคับและวิชาเลือกสำหรับรายวิชาบังคับนั้น

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนต้องเรียน รายวิชาเลือกนั้นจัดไว้สำหรับนักเรียนที่มี
ความสนใจทางภาษาเป็นพิเศษ โดยที่นักเรียนจะเรียนเพื่อเสริมทักษะเพิ่มเติมหรือเพื่อที่จะ
ศึกษาภาษาไทยให้ลึกซึ้งไปในด้านหนึ่งด้านใดก็ได้ รายละเอียดของวิชาบังคับและวิชาเลือก
มีดังต่อไปนี้

2.1 วิชาบังคับ ประกอบด้วย ท 101 ท 102 ท 203 ท 204 ท 305 และ
ท 306 รวมทั้งหมด 12 หน่วยการเรียนรู้ โดยเรียนวิชาละ 2 หน่วยการเรียนรู้ นักเรียนจะต้อง
เรียนทุกภาค ภาคละ 1 วิชาเรียงตามลำดับ และเรียนสัปดาห์ละ 4 คาบ การที่ให้วิชาภาษาไทย
เป็นวิชาบังคับและทุกคนจะต้องเรียน เพราะถือว่าภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ คนไทยก็ควร

ได้มีความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยพอสมควร สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง หลักสูตรจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัยและศักยภาพของตน

2.2 รายวิชาเลือกมี 7 รายวิชา วิชาละ 1 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียน สัปดาห์ละ 2 คาบ ตลอดภาคเรียน นักเรียนอาจจะเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจดังต่อไปนี้

ท 011 เสริมทักษะภาษา	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 021 การอ่านและพิจารณาหนังสือ	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 022 การอ่านงานประพันธ์เฉพาะเรื่อง	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 031 นิทานพื้นบ้าน	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 041 ภาษาไทยเพื่อกิจวัตร	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 042 การพูดการเขียนเชิงสร้างสรรค์	1 หน่วยการเรียนรู้
ท 051 หลักภาษาเพื่อการสื่อสาร	1 หน่วยการเรียนรู้

3. สื่อการเรียนวิชาภาษาไทยในระดับนี้ หนังสือเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 เล่ม 2 และเล่ม 3 หนังสือเรียนหลักภาษาไทย หนังสือเรียนรายวิชาเลือกทวิศึกษา แต่ละเล่มจะมีคู่มือการสอนประกอบด้วย นอกจากนี้ก็มีหนังสือที่กำหนดให้อ่าน พจนานุกรม ปทานุกรม สารานุกรม และหนังสืออ่านประกอบ

4. การสอนภาษาไทยตามหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ เน้นให้นักเรียนเกิดพัฒนาการอันเหมาะสม มีทักษะทางภาษาดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและนำความรู้ด้านภาษาไทยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จึงมุ่งที่จะสอนให้ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนสัมพันธ์กัน และในขณะเดียวกันก็สอนทักษะการใช้ภาษาให้สัมพันธ์กับหลักภาษา และวรรณคดีด้วย

5. ตามเกณฑ์การจบหลักสูตรนั้น นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน นอกจากจะต้องเรียนวิชาต่างๆให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนดแล้ว จะต้องสอบผ่านวิชาบังคับภาษาไทยด้วยจึงจะถือว่าจบหลักสูตร ถ้าสอบไม่ผ่านจะต้องเรียนซ่อมเสริมจนกว่าจะสอบผ่าน

เมื่อพิจารณาหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เปรียบเทียบกับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะเห็นว่าไม่แตกต่างกันมากนักที่มีเพิ่มขึ้นมาก็คือรายวิชาเลือกเพิ่มจาก 6 รายวิชา เป็น 7 รายวิชา โดยเพิ่มรายวิชา ท 031 นิทานพื้นบ้าน

การขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 มีแนวนโยบายการศึกษาที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน รัฐพึงเร่งรัดและขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชนอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของปวงชนให้สูงขึ้น โดยมีแนวทางการจัดการศึกษาคือ ขยายบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ข้อจำกัด และความสามารถพิเศษของผู้เรียน เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบทห่างไกล ในเขตชุมชนแออัดในเมือง เขตภูเขาและเขตชายแดน รวมทั้งเด็กที่ต้องย้ายถิ่นตามพ่อแม่ผู้ปกครอง ไปประกอบอาชีพ ได้รับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาอย่างทั่วถึง

ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความซับซ้อนและก้าวหน้าขึ้นเป็นอย่างมาก ทำให้มองเห็นว่าการศึกษาระดับ 6 ปีในระดับประถมศึกษาไม่เพียงพอที่จะสนองตอบต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ และอายุของนักเรียนในระดับศึกษายังน้อย ซึ่งเป็นความจำกัดในการพัฒนาเยาวชนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ การพึ่งตนเอง การมีความรู้พื้นฐานที่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ และการครองตนอยู่ในสังคมได้อย่างปรกติสุข ตลอดจนเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวให้ทันต่อความก้าวหน้า ความเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีได้ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญด้านการพัฒนาการศึกษาและตระหนักว่า การส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้น เป็นภารกิจที่จำเป็นและเร่งด่วน โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการจัดการศึกษาแบบในระบบโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นมัธยมศึกษา, 2534)

ในส่วนของสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น ได้ดำเนินการโดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร 0202/13897 ลงวันที่ 7 กันยายน 2533 เรื่องการขยายการศึกษาภาคบังคับเพิ่มอีก 3 ปี คณะรัฐมนตรี ได้ลงมติเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2533 อนุมัติ ดังนี้

1. ให้ขยายการศึกษาภาคบังคับเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยาโดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป ส่วนในระยะของการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาโดยไม่บังคับต่อไปอีก 3 ปี โดยให้กระทรวงมหาดไทยประสานงานและวางแผนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการตามความเห็นของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2. ให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้เทศบาลและเมืองพัทยาขยายบริการให้ความรู้ระยะสั้น รวมทั้งบริการให้การศึกษาจากระบบและกิจกรรมเยาวชนในรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการและความสนใจของประชาชน

3. ให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการขยายการศึกษาในเขตเทศบาลและเมืองพัทยา

4. ให้กระทรวงมหาดไทยเข้าร่วมพิจารณาในกรณีที่มีการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

5. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนในโครงการดำเนินการจัดการเรียนการสอนต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี จัดชั้นเรียนในระบบโรงเรียนตามเวลาปกติของโรงเรียน โดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

กล่าวโดยสรุป จะเห็นว่าสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น ได้ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามนโยบายการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติ และเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี โดยเริ่มดำเนินการเมื่อปีการศึกษา 2534 ซึ่งกระทรวงมหาดไทย ได้ประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินการ และใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกระทรวงศึกษาธิการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีงานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องดังนี้

พรทิพย์ กอสุวรรณ (2521) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย เรื่อง เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูภาษาไทยในเขตกรุงเทพมหานครกับเขตการศึกษา 12 เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูภาษาไทยในเขตกรุงเทพมหานครกับเขตการศึกษา 12 เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 รวมทั้งเพื่อเสนอแนะแนวทางในการใช้และการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามถามครูภาษาไทยทั้งโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 12 จำนวน 199 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยเขตกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา 12 ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ความมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตรวิชาภาษาไทย รวมทั้งแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ตามหลักสูตรเหมาะสมระดับมาก ด้านการเรียนการสอนครูภาษาไทยใช้หลักสูตร คู่มือหลักสูตร ประมวลการสอน โครงการสอน แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ และหนังสือคู่มือครูต่างๆ เป็นเอกสารประกอบมากกว่าเอกสารอื่นๆ กิจกรรมที่ใช้มากได้แก่ การซักถาม การอธิบาย การบรรยาย และให้ผู้เรียนค้นคว้าทำรายงาน สำหรับสื่อการสอนหรืออุปกรณ์ต่างๆ ครูภาษาไทยใช้กันในระดับน้อย นอกจากห้องสมุดเท่านั้น ครูภาษาไทยทั้งสองเขตการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมาก และพบว่าครูภาษาไทยในทั้งสองเขตมีปัญหาการใช้หลักสูตรในระดับน้อยทั้งสิ้น และมีความคิดเห็นส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

ครูภาษาไทยส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ควรปรับปรุงความมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร ตลอดจนแบบเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะได้จัดอบรมครูภาษาไทยทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาไทยอยู่เสมอ

สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2524) ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนภาษาไทยและผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูภาษาไทยกับผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการใช้

หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยใช้แบบสอบถามถามครูภาษาไทยจำนวน 141 คน ผู้บริหารโรงเรียน 145 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรครูผู้สอนและผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน และเห็นด้วยในระดับมากกว่าจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทยมีความสอดคล้องกันกับจุดหมายและสอดคล้องกับจุดประสงค์วิชาเลือกและวิชาบังคับ และคาดว่าครูภาษาไทยจะสามารถกลั่นกรองให้บรรลุจุดประสงค์ได้ในระดับมาก ด้านโครงสร้างและเนื้อหารายวิชา ครูผู้สอนเห็นด้วยในระดับมากที่สุดกับการที่หลักสูตรกำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับ เห็นด้วยมากกับการแบ่งให้เป็นวิชาบังคับ วิชาเลือก เห็นด้วยในระดับมากกว่าเวลาเรียน หนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบ และเห็นด้วยมากกว่า เนื้อหาทั้งวิชาเลือกและวิชาบังคับมีประโยชน์กับผู้เรียนและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

ด้านการเรียนการสอน ครูผู้สอนและผู้บริหารเห็นด้วยในระดับมากที่สุดกับการสอนภาษาไทยแบบสัมพันธ์ทักษะ เห็นว่าวิธีการสอนแบบฝึกทักษะ แบ่งกลุ่มค้นคว้า การแสดงบทบาทสมมติมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนวิธีการสอนที่เห็นว่าเหมาะสมในระดับน้อย คือ การบรรยาย และเห็นด้วยในระดับมากกว่า ครูควรใช้แผนการสอนที่จัดทำขึ้นเอง หรือหมวดวิชาจัดทำ

ด้านการวัดผลประเมินผล ครูผู้สอนและผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และเห็นว่าครุมีความรู้เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลระดับมาก แต่มีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดผลให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา

ชำนานู ม่วงศรีศักดิ์ (2526) ทำวิจัยเรื่อง "ความต้องการการนิเทศการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของครูภาษาไทยในเขตการศึกษา 8" โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและจัดอันดับความต้องการการนิเทศการสอนภาษาไทยของครูภาษาไทยในเขตการศึกษา 8 ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูภาษาไทยที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 8 จำนวน 218 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยได้รับการนิเทศอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และมีความต้องการการนิเทศอยู่ในระดับมากทุกด้าน ครูได้รับการนิเทศด้านการประเมินผลการเรียนในอันดับแรก ด้านหลักสูตร และด้านสื่อการเรียนการสอนตามลำดับ ครุต้องการการนิเทศด้านวิธีการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอนในอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาวิชา และด้านการจัดกิจกรรมประกอบการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านการประเมินผลการเรียน

จิรภา ลิ้มเลิศเสถียร (2527) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2524 ไปใช้ในโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพ

มหานคร โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน
 ครูภาษาไทย และนักเรียนเกี่ยวกับการนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับ
 พุทธศักราช 2524 ไปใช้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้
 บริหารโรงเรียน ครูภาษาไทย และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐบาล
 กรุงเทพมหานคร 20 แห่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารและบริการหลักสูตร ผู้บริหารและครู
 ภาษาไทยมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการดำเนินการด้านการเตรียมบุคลากร และบริการการ
 สอน และการจัดปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมาก แต่นักเรียน
 เห็นว่ามีการดำเนินการในระดับน้อย ในด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูภาษาไทย
 เห็นว่ามีการดำเนินการตามหลักการโครงสร้าง เนื้อหาวิชาในระดับมาก แต่นักเรียนเห็นว่ามี
 การดำเนินการน้อย ผู้บริหาร ครูภาษาไทย และ นักเรียนเห็นพ้องกันว่า ครูภาษาไทยได้
 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกจุดประสงค์ในระดับ
 มาก ในด้านการวัดผลประเมินผล จะเห็นว่าทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูภาษาไทย และนักเรียน
 ได้เห็นพ้องกันว่า ได้ดำเนินการตามหลักการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลในระดับมาก นอกจาก
 นั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูภาษาไทยได้แสดงความต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตร คือ
 ต้องการให้เพิ่มเวลาเรียนวิชาภาษาไทยทั้งวิชาเลือกและวิชาบังคับ และปรับปรุงเนื้อหาวิชา
 บังคับและวิชาเลือก

พวงเพ็ญ เปล่งปลั่ง (2529) ได้ทำวิจัย เรื่อง "การศึกษาสภาพการเรียนการสอน
 วิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น รางวัลพระราชทาน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
 สภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น รางวัลพระราชทาน เก็บ
 รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามถามครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นรางวัลพระราช
 ทานขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในปีการศึกษา 2526-2527 ผลการวิจัยพบว่า
 ด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดเห็นว่ามี การดำเนินการ
 ในระดับมากด้านวิธีสอน ครูภาษาไทยเห็นว่า มีการปฏิบัติตามหลักการและระเบียบวิธีการสอน
 ภาษาไทยในระดับมาก ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูภาษาไทยเห็นว่ามี การใช้และจัดหา
 สื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆมาก ด้านการวัดผลประเมินผล ครูในโรงเรียนทั้ง 3
 ขนาดเห็นว่ามี การปฏิบัติตามหลักการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลวิชาภาษาไทย และนำวิธีการ
 ต่าง ๆ มาใช้ในการวัดผลประเมินผลในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูใน
 โรงเรียนทั้ง 3 ขนาดเห็นว่ามี การวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมาก แต่มีการ
 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับน้อย ด้านการนิเทศการสอน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด
 เห็นว่าได้รับการช่วยเหลือด้วยวิธีการนิเทศการสอนน้อย แต่มีความต้องการการนิเทศการสอนมาก

จรัญ เกษมสายชนม์ (2530) ทำวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสอบถามครูภาษาไทย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดการด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และดำเนินการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรมาก แต่มีการจัดการด้านหนังสือเรียนน้อย ด้านวิธีสอน ครูภาษาไทยเห็นว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาก แต่นำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนน้อย ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูภาษาไทยเห็นว่า มีการจัดหาและนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยน้อย ด้านการวัดผลประเมินผล ครูภาษาไทยเห็นว่า มีการจัดการวัดผลประเมินผลการเรียนมาก มีการวัดผลตามขั้นตอนการเรียนรู้ และนำวิธีการต่าง ๆ ไปใช้ในการวัดผลมาก ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการดำเนินการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาก แต่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย ด้านการนิเทศการสอนพบว่า ครูภาษาไทยได้รับการนิเทศการสอนจากบุคคลต่าง ๆ และได้รับการนิเทศการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ น้อย

เชาว์ สุรินทร์ (2531) วิจัยเรื่อง " การเรียนการสอนภาษาไทย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ตามการรับรู้ของครูภาษาไทยและนักเรียนในวิทยาลัยเทคนิคมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ ศึกษาสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยการใช้แบบสอบถามถาม ครูภาษาไทยและนักเรียนในวิทยาลัยเทคนิค ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยและนักเรียนเห็นด้วยมากกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย การจัดเนื้อหา และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ครูภาษาไทยและนักเรียนเห็นด้วยในระดับน้อยเกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย

ศิริพร จุลบาท (2532) วิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรแบบกึ่งระบบโรงเรียน ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยศึกษาในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง

ประชากรซึ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 365 คน ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนได้ปรับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ ทักษะ และกระบวนการวิชาต่างๆให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่นใช้กำหนด การสอนและแผนการสอนของกลุ่มโรงเรียน

2. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อการใช้หลักสูตร โรงเรียนได้จัดให้ครู สอนได้หลายวิชา เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสอน จัดสถานที่ภายในโรงเรียนให้เป็นที่พักงาน อาชีพให้ฝึกงานอาชีพกับผู้ปกครอง การบริหารหลักสูตรเป็น 3 รูปแบบ คือ แบบปกติที่ใช้ใน โรงเรียนทั่วไป แบบกึ่งระบบโรงเรียนและแบบผสมระหว่างแบบปกติและแบบกึ่งระบบโรงเรียน

3. การจัดการเรียนการสอน โรงเรียนได้ปรับวิธีการสอน โดยให้ศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง ใช้บทเรียนสำเร็จรูป ฝึกงานอาชีพตามโครงการ จัดเนื้อหาวิชาให้เรียนในห้องเรียน และนอกห้องเรียน จัดโครงการหารายได้ระหว่างเรียนเข้าไปในแผนงานของโรงเรียน

ปัญหาที่พบ คือ ขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ จำนวนครูไม่เพียงพอ ครูไม่ได้รับการอบรมและพัฒนาวิชาชีพ ห้องเรียนไม่เพียงพอ และไม่มี สถานที่ฝึกงานที่เหมาะสม ขาดพาหนะและบุคลากรในการนี้เหตุติดตามผลการเรียนนอกโรงเรียน นักเรียนที่ได้รับการผ่อนผันการมาเรียนขาดความรับผิดชอบในงานที่มอบหมาย และปฏิบัติงานไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

นฤมล สนั่นเครื่อง (2532) ทำวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตชนบทยากจน วัดกประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตชนบทยากจนในด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน วิธีการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การนิเทศ การสอน ตัวอย่างประชากรเป็นครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตชนบทยากจน สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 376 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน ครูภาษาไทยเห็นว่าด้านการใช้หลักสูตรในโรงเรียน และการจัดหนังสือเรียนมีการจัดมาก

วิธีสอน ครูภาษาไทยเห็นว่ามีการจัดการเรียนการสอนมาก แต่มีการนำวิธีการสอนแบบต่างๆมาใช้น้อย

การใช้สื่อการเรียนการสอน ครูภาษาไทยเห็นว่าการผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอนน้อย ส่วนการนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยมีการนำไปใช้มาก การวัดผลประเมินผล ครูภาษาไทยเห็นว่า ด้านวิธีการวัดผลประเมินผล การจัดการ และการดำเนินการวัดผลประเมินผลมีการจัดมาก

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูภาษาไทยเห็นว่า มีการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาก ส่วนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีการจัดน้อย

กรณีเหตุการณ์สอน ครูภาษาไทยเห็นว่า มีการจัดการกรณีเหตุการณ์สอนและการได้รับการกรณีเหตุการณ์สอนจากบุคคลต่าง ๆ น้อย

หทัยรัตน์ ทับพร (2533) วิจัยเรื่อง "การสำรวจสภาพการเรียนการสอนภาษาไทย ตามหลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร" มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสำรวจสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามสอบถามครูภาษาไทย ผู้บริหารโรงเรียน และนักเรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์จำนวน 550 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูภาษาไทยเห็นว่า มีการปฏิบัติในการจัดบริการการใช้หลักสูตรน้อย ส่วนการจัดบริการการใช้หนังสือเรียน ผู้บริหารเห็นว่าการจัดมาก แต่ครูภาษาไทยและนักเรียนเห็นว่าการจัดน้อย ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งผู้บริหาร ครูภาษาไทยและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าครูภาษาไทยมีการใช้เทคนิควิธีสอนน้อย ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติมาก ส่วนครูและนักเรียนเห็นว่าการปฏิบัติน้อย ด้านการใช้สื่อการสอน ทั้งผู้บริหาร ครูภาษาไทยและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการใช้สื่อการเรียนการสอนน้อย ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูภาษาไทย ผู้บริหารโรงเรียน และนักเรียนมีความเห็นว่าการปฏิบัติน้อย ส่วนด้านการวัดผลประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียน ครูภาษาไทย และนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมาก

อนนต์ ศรีศักดิ์ (2533) ทำวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 สายวิชาบริหารธุรกิจ สกบบันเทคโนโลยีราชมงคล" โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สายบริหารธุรกิจ สกบบันเทคโนโลยีราชมงคล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชากรคือ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ภาษาไทย และนักศึกษา ในสกบบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า ด้าน

การเตรียมบุคลากร ผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติมาก แต่อาจารย์ภาษาไทยเห็นว่าการปฏิบัติ น้อย ด้านการบริหารการสอน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ภาษาไทยเห็นว่าการปฏิบัติ น้อย ด้านการ จัดปัจจัยและสภาพที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเห็นว่าการ ปฏิบัติน้อย การจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติตามจุดประสงค์ของหลักสูตร มาก ส่วนครูเห็นว่าการปฏิบัติ น้อย ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ หลักสูตร ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก ด้านการวัดผล ประเมินผล ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เห็นว่าการปฏิบัติมาก

จิรพร รักษาผล (2533) วิจัยเรื่อง "การสำรวจสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก กรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก กรุงเทพ มหานคร ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และส่งไปยังกลุ่มประชากรที่เป็นครูภาษาไทยและนักเรียน ในโรงเรียนคาทอลิก กรุงเทพ จำนวน 27 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการใช้หลักสูตร และหนังสือเรียน ครูภาษาไทยเห็นว่าการนำหลักสูตรไปใช้ และดำเนินการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตรวิชาภาษาไทยมาก ส่วนการจัดการด้านหนังสือเรียน ครูภาษาไทย และนักเรียนเห็นว่า มีการดำเนินการในระดับมาก ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ครูภาษาไทยและนักเรียน เห็นสอดคล้องกันว่า มีการสอนตามระเบียบวิธีสอนภาษาไทยมาก แต่นำวิธีสอนไปใช้น้อย ด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูภาษาไทยเห็นว่าการดำเนินการมาก แต่นักเรียนเห็นว่า มีการดำเนินการน้อย ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูภาษาไทยและนักเรียนเห็นว่า มีการ ดำเนินการใช้สื่อการเรียนการสอน และมีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนน้อย ด้านการวัดผล ประเมินผลครูภาษาไทยและนักเรียนเห็นว่า มีการดำเนินการตามหลักการวัดผลประเมินผล และ นำวิธีการต่างๆ มาใช้ในการวัดผลประเมินผลมาก ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครู ภาษาไทยและนักเรียนเห็นว่า มีการดำเนินการน้อย แต่มีการวางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรมาก

ลมัย จันตะยอด (2534) วิจัยเรื่อง " การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8" โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อการใช้

หลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ตัวอย่างประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 722 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรจากเอกสารหลักสูตรด้วยตนเอง มีการจัดทำวัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตร และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกันจัดทำแผนการสอน โดยมีศึกษานิเทศก์อำเภอ แนะนำช่วยเหลือ

2. ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆเพื่อการใช้หลักสูตร โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ มีการเตรียมบุคลากรโดยการส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม มีการจัดครูเข้าสอนโดยคำนึงถึงความรู้และประสบการณ์ของครู มีการจัดเตรียมอาคารสถานที่ในการใช้หลักสูตร มีการนิเทศโดยการเยี่ยมชั้นเรียน มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ครูเตรียมการสอนล่วงหน้า ตรวจสอบหัตถการเตรียมการสอนของครู ส่งครูเข้าประชุม สัมมนาทางวิชาการ และให้คำปรึกษาแนะนำ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เตรียมการสอนทุกครั้งก่อนสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้ทักษะกระบวนการ 9 ชั้นในการสอน ใช้เทคนิควิธีสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา และมีการวัดประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

ปัญหาที่พบ คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้หลักสูตร การเขียนแผนการสอน ครูมีการรับผิดชอบมาก สอนหลายวิชา ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนอย่างเต็มที่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ขาดทักษะในการใช้เทคนิควิธีสอนใหม่ๆ ขาดเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน ได้รับเอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนล่าช้า และไม่เพียงพอ ระยะเวลาในการเตรียมบุคลากรมีน้อย จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่ได้รับการนิเทศจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

วิจิตรา บุขบา (2534) วิจัยเรื่อง " การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พหุศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ" โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พหุศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัย และสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อการใช้หลักสูตรและการสอนของครู เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มวิชา จำนวน 900 คน สรุปผลการวิจัยได้ว่า

1. ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรโดยยึดแนวทางจากจุดหมาย หลักการ โครงสร้างหลักสูตร และเกณฑ์การใช้หลักสูตร มีการจัดประชุมครู เพื่อวางแผนการสอน มีการจัดทำกำหนดการสอน บันทึกการสอน เอกสารหลักสูตรที่จัดทำคือแผนการสอน โดยให้ครูผู้สอนจัดทำเอง ศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอให้คำแนะนำ

2. ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อการใช้หลักสูตรพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสำรวจความพร้อมของครู และจัดส่งครู ไปอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ครูมีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน มีการสำรวจความต้องการการใช้สื่อการสอนของครู มีการจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยผู้บริหารเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการสอนในชั้นเรียน ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือโดยการจัดอบรม สัมมนา ประชุม ประสานงานด้านงบประมาณและส่งเสริมให้มีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน

3. ด้านการสอนของครู พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดส่งครูเข้าร่วมประชุม สัมมนา กับโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อปรับกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ใช้เทคนิควิธีสอนหลายๆ แบบ มีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนทุกครั้ง และโรงเรียนได้จัดส่งครู เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล

ปัญหาที่พบ คือ เอกสารหลักสูตรไม่เพียงพอ บุคลากรไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร งบประมาณไม่เพียงพอ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ขาดการวางแผนการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารไม่มีเวลาในการนิเทศ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ

ฉวีวรรณ พูลนาผล (2535) ได้ทำวิจัย เรื่อง "สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม" การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยการใช้แบบสัมภาษณ์และแบบศึกษาเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหารโรงเรียน 23 คน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา จำนวน 115 คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้หลักสูตร โดยการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการจัดหาเอกสารตำรา สื่อ

อุปกรณ์ เตรียมบุคลากร โรงเรียนมีการจัดการเรียน ครูผู้สอนทำแผนการสอนร่วมกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการจัดตารางสอน มีการจัดครูเข้าสอนตามความสามารถ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเนื้อหาวิชาและยึดหยุ่นตามสภาพท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียนนิเทศการสอน ในการติดตามการประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการภาคเรียนละ 1 ครั้ง ปัญหาที่พบ คือ บุคลากรไม่เพียงพอประมาณไม่เพียงพอ ล่าช้า เอกสารหลักสูตรไม่เพียงพอ ขาดความรู้เรื่องหลักสูตร การทำแผนการสอน การสร้างเครื่องมือทดสอบ วิธีสอน การผลิตและใช้สื่อ ขาดการนิเทศที่เป็นระบบขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ และบุคลากรไม่เห็นความสำคัญ

ยุวดา ธรรมชาติกุล (2535) ได้วิจัยเรื่อง "สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคใต้" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน และช่วยกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคใต้ ดำเนินการโดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน และครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 29 คน กับครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 58 คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินการเตรียมการด้านบุคลากรโดยการจัดครูเข้าสอนตามวิชาเอก มีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสอน มีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมปฏิบัติการ ในด้านวิชาการ มีการปรึกษาร่วมกับกลุ่มโรงเรียน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนยังเป็นแบบเดิม ด้านการประชาสัมพันธ์และจูงใจ โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองจัดสิ่งจูงใจในการมาเรียน เช่น แจกสมุดหนังสือ ชุดนักเรียน เป็นต้น ในด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานพบว่า ผู้บริหารและครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในระดับมากเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานระดับปานกลาง ได้แก่ การปฏิบัติงานในการจัดการเรียนการสอน การได้รับการยอมรับและรู้สึกประสบผลสำเร็จ ความสัมพันธ์กับชุมชน และความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ส่วนกำลังใจในด้านเงินเดือน และผลประโยชน์เกี่ยวกับครูอยู่ในระดับน้อย

สุพิน ไชยจำเริญ (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคเหนือ" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน และสำรวจลักษณะการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคเหนือ จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียน

และครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคเหนือ โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ด้านงานวิชาการ มีการประชุมร่วมกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา จัดการเรียนการสอนโดยจัดให้นักเรียนมาเรียนปกติ จัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมเป็นรายวิชา หลังเลิกเรียนและเสาร์อาทิตย์ ด้านการประชาสัมพันธ์และการจูงใจ โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองมาประชุมที่โรงเรียน จัดสิ่งจูงใจ โดยไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษา จัดโครงการอาหารกลางวัน จัดหนังสือให้นักเรียนยืมเรียน และจัดที่พักให้นักเรียนที่อยู่ห่างไกล ด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น จัดสอนโดยเน้นกลุ่มวิชาการมากกว่ากลุ่มวิชาชีพและเปิดสอนวิชาเลือกตามความพร้อมและความสามารถของโรงเรียน จัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีมากที่สุด ส่วนกิจกรรมเสริมที่ได้รับความสนใจจากนักเรียนมากที่สุดคือกิจกรรมกีฬา ปัญหาที่พบ คือ มีปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดบุคลากรในการจัดสอนวิชาชีพ ขาดสถานประกอบการในท้องถิ่น ครูไม่ทราบจุดประสงค์การเรียนรู้อาชีพเลือกเสรี และกิจกรรมอิสระ ขาดครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ครูไม่เข้าใจระเบียบวิธีการวัดผลประเมินผล

บุญล้อม ปานลักษณ์ (2535) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ" โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรคือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้เตรียมการจัดหลักสูตรโดยยึดหลักความสอดคล้องกับหลักสูตร มีการจัดทำแผนการสอน มีการสำรวจความรู้ ความถนัดในการสอนของครูผู้สอน จัดการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น จัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะกระบวนการ และยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการนิเทศการสอนโดยการเยี่ยมชั้นเรียน มีการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร โดยการสอบถามจากครูผู้สอน และพบว่ามีปัญหาการจัดหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษคือ โรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดหลักสูตร ขาดเอกสารในการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนมีวุฒิไม่ตรงสาขา สื่อไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดหา ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการสอน

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

ดิแอซ ราฟาเอล แองเจิล (Diez Rafael Angle, 1982) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาโครงการสอนภาษาสเปนและภาษาอังกฤษ โดยการเน้นเรื่องการเตรียมครู หลักสูตรวิธีสอนและการวางโครงการสอนภาษาสองภาษาควบคู่กัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูสอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ไม่มีคุณสมบัติทางด้านการสอนภาษา ทางด้านหลักสูตรพบว่า เนื้อหาของวิชาภาษาสเปนโดยส่วนใหญ่เน้นทางด้าน การอ่าน และหลักสูตรจะพัฒนาไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของผู้เรียน สำหรับด้านวิธีการสอน พบว่า การสอนโดยใช้วิธีสาธิตและการศึกษารายบุคคลเป็นวิธีที่ครูใช้บ่อยที่สุด และอุปกรณ์ที่ครูใช้ประกอบการสอนบ่อยครั้งคือ ภาพยนตร์ และ เทป

เกล อลิซาเบธ แฟร์เรล (Gell Elizabeth Ferrell, 1988) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาหลักสูตร การใช้ และกระบวนการประเมินผล : การศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีวัฒนธรรมต่างกัน ในออสเตรเลีย แคนาดา อังกฤษ และรัฐจอร์เจีย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตร การใช้และการประเมินผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่คัดเลือกจาก ออสเตรเลีย แคนาดา อังกฤษ และรัฐจอร์เจียของอเมริกา ตัวอย่างประชากรเป็นอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 4 ประเทศ จำนวน 599 คน โดยการใช้แบบสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนมัธยมศึกษาที่คัดเลือกจากทั้ง 4 ประเทศ มีความแตกต่างในด้านวิธีการสอนและความรับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ใหญ่ทั้ง 4 กลุ่มมีการปฏิบัติจริงในกิจกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละสถานศึกษา ครูมีส่วนร่วมในการใช้หลักสูตรซึ่งขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของแต่ละประเทศนั้นๆ อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ชอบหลักสูตรประจำท้องถิ่น เห็นว่าตนเองมีส่วนรับผิดชอบในเรื่องการใช้หลักสูตรนั้น และจากผลการศึกษาปรากฏว่า อาจารย์ใหญ่ทั้ง 4 กลุ่มใช้กลวิธีในการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่คล้ายคลึงกัน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 4 กลุ่มมีความรู้สึกเป็นเจ้าของหลักสูตรประจำท้องถิ่นของตนเอง

คริสเตน แอน เพาเวลล์ (Kristen Ann Powell, 1991) วิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ของแคลิฟอร์เนียวิชาภาษาอังกฤษ (ภาษาศิลป์) การศึกษารายกรณี กับโรงเรียนไฮสกูล (มัธยมปลาย) งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาควิชา

ภาษาอังกฤษของโรงเรียนไฮสกูล โดยศึกษาวิธีการใช้หลักสูตรของโรงเรียนเหล่านั้น ซึ่งมีขอบข่ายในการสำรวจเกี่ยวกับ 1) มีปริมาณการใช้หลักสูตรใหม่แตกต่างกันหรือไม่ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการใช้หลักสูตรที่แต่ละโรงเรียนใช้กับหลักฐานการใช้หลักสูตร ที่มีอยู่จริง โดยใช้ประชากรจากโรงเรียนในลอสแอนเจลิส จำนวน 11 โรงเรียนและผู้บริหารหลักสูตรประจำตำบล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้ครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ และสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตรประจำตำบล ข้อคำถามในแบบสอบถามและคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ 1) ระดับการใช้หลักสูตรภาษาศิลปะฉบับปรับปรุง 2.) องค์ประกอบที่สนับสนุนการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการใช้หลักสูตรมากกว่านั้น มีองค์ประกอบที่สนับสนุนมากกว่าที่ ไมเคิล ฟูลแลน กล่าวไว้ และองค์ประกอบที่สำคัญในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ กระบวนการรับมาใช้ การสนับสนุนจากผู้บริหารส่วนกลาง การพัฒนาบุคลากรการสนับสนุนจากคณะกรรมการและชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างครูต่อครู

เนวิลล์ จอห์น ซี ฮอสกิง (Neville John C. Hosking, 1991) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาเปรียบเทียบเพื่อการตัดสินใจเลือกกลวิธีการใช้หลักสูตรให้เหมาะสมสำหรับหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของ ซาสแคทเชวาน (Saskatchewan) แคนาดา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นกลุ่มครูเกรด 1 และ เกรด 2 จำนวน 2 กลุ่ม ในซาสแคทเชวาน แคนาดา ซึ่งจะใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษใหม่ ผลการศึกษพบว่า เจตคติของครูทั้ง 2 กลุ่มใกล้เคียงกันมาก ครูทั้ง 2 กลุ่มมีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนเกรด 1 และ เกรด 2 โดยเฉลี่ย 7 ปีและตระหนักตนเองว่าเป็นครูที่มีประสิทธิภาพและมีเจตคติในการสอนภาษาเป็นบวก

ครูกลุ่มที่ 1 ซึ่งเป็นครูที่ใช้หลักสูตรใหม่จำนวน 36 คน มีความชื่นชอบหลักสูตรภาษาอังกฤษใหม่เพราะเป็นหลักสูตรแบบบูรณาการ มีการสอนอ่านและเขียนเข้าด้วยกัน ใช้หนังสือวรรณคดีเด็กหลากหลายเล่ม และใช้สื่อการอ่านหลายระดับ ส่วนครูกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นครูที่เลือกได้จากการสุ่มจำนวน 100 คน เป็นครูที่ใช้หลักสูตรใหม่ในปีถัดไป แสดงความรู้สึกชอบมากอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ที่ใช้ชุดการอ่านที่เป็นระดับพื้นฐานมีลักษณะที่เป็นชุด ๆ ต่อกัน

ครูกลุ่มที่ 1 แสดงความสนับสนุนหลักสูตรใหม่มาก และครูทั้ง 2 กลุ่มให้ความสนใจในเรื่องสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมาก ครูทั้ง 2 กลุ่มเชื่อว่า ผู้บริหารทางการศึกษาควรจะสนับสนุนความพยายามในการใช้หลักสูตร